

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.  
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.  
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





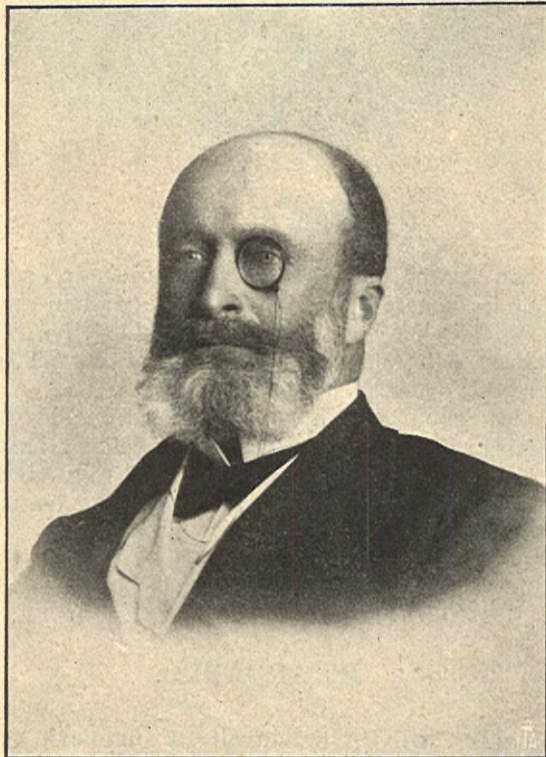


# ILLUSTRERAD TIDNING

# IDUN

## FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG



FRIHERRE WERNER VON SCHWERIN.

### SKARHULT. ETT SKÅNSKT HERRESÄTE. FÖR IDUN AF KARLA RÖNNE.

“Her neder i Skaane paa gröneste hed  
Mod Gedinge bro, hen i den led  
Der ligger Skarholt hin bolde.”

**B**ELÄGEN ungefär 1 1/2 mil norr om Lund höjer den gamla riddarborgen mäktigt och imponerande sina spetsiga gaflar och sju våningar höga torn öfver den omgifvande slättbygden. Skarhult är en af de äldsta egendomar i Skåne och har städse varit räknadt bland de största. Skånes herregårdar voro fordom efter hemmantalen delade i klasser. Till första klassen hörde 14 gårdar, af hvilka de sju största kallades “bröderna” och de sju mindre “systrarna”. Skarhult var bland bröderna den sjätte i ordningen.

Så långt Skarhults historia går tillbaka, befinnes det ha ägts af den gamla Rosensparre-ätten, som äfven kallade sig Skarholt. I omkring fyra och ett halft sekel har detta gods gått i arf inom släkten. Ätten Rosensparre är i Danmarks historia fräjdad och ryktbar, men aldrig särdeles talrik.

Den äldste kände ägaren till Skarholt var Ib Rosensparre, som lefde i 13:de århundradet.

I början af 1800-talet ägdes Skarhult af grefve Magnus Fredrik Brahe, som 1828 sålde det samma till Carl XIV Johan.

Slottsbyggnaden blef på konungens befallning iståndsatt under ledning af professor Brunius, hvilket arbete fullbordades 1843. Redan Carl Johan var betänkt på att afhända sig Skarhult, men underhandlingarna härom

afbrötos genom hans död. Konung Oscar I fullföljde den började underhandlingen och sålde 1844 Skarhult och Pugerup till friherre C. J. von Schwerin och handelshuset Pugaard i Köpenhamn, hvilken firma genast sålde sin halfpart till grefve Einar Reventlow. Med honom öfverenskom baron von Schwerin om en delning af egendomarna, hvarigenom denne sistnämnde bekom på sin lott säteriet Skarhult m. m. Friherre Werner von Schwerin, äldste sonen, brukar och bebod nu gården. — — —

Slottsbyggnaden på Skarhult uppfördes 1562 af Sten Skarholt Rosensparre i vacker, tilltalande renässansstil. Den består af en mellanbyggnad, liggande i öster och väster, och tvänne flyglar mot norr. Dessa innesluta en rymlig borggård, och meningen lär ha varit att åt detta håll uppföra ännu en fjärde sida, ehuru denna plan aldrig kommit till utförande. Vid östra flygelns nordöstra hörn reser sig det höga, runda vårdtornet och på borggården i sydöstra innerhörnet är ett mindre åttkantigt trapptorn. Det förstnämnda, från ofvan till nedan alldeles öfverhöjdt af grönskande, frodig murgröna, — för ett halft sekel tillbaka planterad af nuvarande ägarens föräldrar, — bidrager i hög grad att förläna den forna riddarborgen en imponerande och vördnadsbjudande prägel. I detta torn har man vid för en del år sedan företagen restaurering upptäckt flere lönntrappor och gångar, som enligt folktron föra ända fram till Dalby kyrka. I ett litet igenmuradt rum fanns vid gräfning ett rostigt svärd och en del benknotor, hvilka troddes vara efter människor — den vid en del gamla slott fästade sägnen om en lefvande inmurad låg härvidlag nära till hands — men vid verkställd undersökning befunnos benen vara djurben.

Byggnaderna på Skarhult hafva alla — utom ofvannämnda torn, som består af sju våningar — en höjd af tre våningar, med branta kroppastak och hvälfda källare under en del af mellanbyggnaden och hela östra flygeln. Denna senare bildar hufvudfasaden. Den har de rikaste ornamenten och de tjockaste murarna.



SKARHULT FRÅN SÖDER.



SKARHULT FRÅN NORDOST.

Skarhult har fordom varit väl befästadt. Omkring några hundra steg öster om borgen låg i söder och norr en uthusbyggnad, hvaraf delar ännu finnas kvar. Dess södra ända utgjordes af ett porttorn, i hvars öppning synas nischer för vaktsofverarna. Öfver denna port lär ha suttit en järnhäll med ätterna Rosensparres och Rosencrantz' vapen och årtalet 1567. Denna byggnad skulle alltså vara uppförd af fru Metta Rosencrantz, två år efter hennes husbondes, herr Sten Rosensparres död. Tornets östra afdelning var försedt med skottgluggar, och bildade detta fasta uthus östra befästningslinien. Åt södra sidan sammanbands huset genom en mur med borgen och från dennas västra flygel, där man äfven kan se märken efter skottgluggar, gick en mur åt norr. På samtliga murarna voro anbragta skottgluggar. Åt tre sidor omgafs befästningen af gräfvda kanaler, på södra sidan flöt Brå-ån helt nära intill borgen. Dessa murar äro nu nedbrutna och ån ledd ett stycke från stället.

Som vid alla gamla herresäten äro en mängd sägner och historier knutna vid Skarhult. Att en stor skatt ligger dold i några af källrarna, är en trosartikel i hela trakten. En gång för länge sedan sökte tvänne män efter denna skatt och kommo då ned i en källare, som var så full med vatten, att de “måste segla i ett baktråg”. Slutligen nådde de båda skattsökarna en järndörr, som de icke kunde uppbryta. Men genom nyckelhålet sågo de tydligt en penningkista, på hvilken låg en kolossal “slang” (orm) och en svart höna på ett rede fullt af guldägg. Fulla af fasa och förskräckelse hastade de båda männen därifrån och uppgafvo sitt sökande.

Under excellensen Brahes tid sägas några





MATSALEN MED REUTERHOLMS M. FL. PORTRÄTT.

danskar ha kommit öfver till Skarhult och erbjudit sig att framdraga skatten mot hälftenparten däraf. Brahe afslog dock anbudet. Skatten finns sålunda kvar ännu och ger anledning till spökerier. Så har brandvakten ofta sett en svart hund vid midnattstid springa öfver gården, och om vinternätterna hör man stundom en järndörr slås igen med buller och dån, ehuru ingen sådan finns i borgen.

En annan verkligt inträffad händelse, som berör skatten och dess sökande, har berättats oss af fröken von Schwerin, nuvarande ägarens syster. Den lyder: på den tid professor Ljunggren hade sina "Skånska herregårdar" under arbete, togos vyer af de olika slotten af artisten Richards. Denne vistades en tid på Skarhult och gaf friherrinnan von Schwerin undervisning i teckning. En natt drömde denna, att hon lät några arbetare gräfva på en viss punkt af borggården, där hon tyckte sig veta, att skatten skulle ligga dold. Längre gräfvades karlarna förgäfvades. Men omsider stötte deras spadar mot ett hårdt föremål och tvänne små kors hittades. De fortsatte nu ifrigt sitt arbete och efter en stund kom ett litet skrin af järn i dagen. Friherrinnan von Schwerin hastade med sin skatt upp i slottet, där hon öppnade skrinet. Detta innehöll en mängd dyrbara nipper och prydnadssaker i guld och besatta med ädla stenar. En af de många ringarna tog friherrinnan och satte på sitt finger, där den passade fullkomligt. Vid frukosten omtalade hon sin dröm för Richards, som skyndade ner på gården — man höll just på med att lägga stenläggningen. Han befallde arbetarna gräfva på den plats, slottsfrun i drömmen tyckt sig ha utpekats, och efter en kort stund fann man verkligen tvänne kors af järn,

**Hårets affallande.** En läkare, som sedan flere år i Stockholm behandlar speciellt hudsjukdomar, skriver följande: »Af alla i handelen förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.), på hvilka hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — —.» Vid London-utställningen 1899 erhöll F. Pauli's *Azymolstimulus* guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

Under läkarekontroll tillverkas F. Pauli's *Azymol-tvål*, som med allt skäl kan rekommenderas till alla, såväl äldre som yngre med ömtålig hy och hud.

3 à 4 tum långa. Richards skyndade upp i slottet att visa fyndet, ifrigt att fortsätta gräfningen, men ägaren, baron von Schwerin, som kommit tillstådes, förbjöd detta. Korsen förvaras å slottet. — Enligt traditionen skall Skarhult brinna, om man söker efter den dolda skatten. — — — — —

Man återfinner vid Skarhult samma sägen som vid så många andra stora byggnader, den att borgen har lika många fönster, som det är dagar i året. I slottet finnes inalles ett 60-tal rum, hvilka af förra ägaren med stor kostnad inreddes och nu göra ett på samma gång elegant och hemtrefligt intryck.

I matsalen drager ett större porträtt i olja af ryska kejsarinnan Katarina II genast till sig våra blickar. Det är en skänk åt hofjägmästare von Schwerin vid en beskickning till Ryssland under tredje Gustafs dagar. Öfver buffeten hänger en af Angelika Kaufmann utförd större oljemålning af Reuterholm och vid dess sida ett porträtt af Lagerbring, hvartill maken finns i landtmarskalksalen — denna tafla är signerad: Breda. Alla dessa tre porträtter synas på interiören. För öfrigt prydas matsalens väggar af en mängd familjekonterfej, flere af Bredas mästarehand. Här stå äfven tvänne klockor i fodral, af hvilka den ena tillhört danske kungen Fredrik II och den andra är, förutom sin ålder, märkvärdig genom att den endast behöfver dragas upp en gång om året.

Taflor af sådana mästare som Tizian, Adrian van der Velde, Karel du Jardin, Molinær, van der Arlst m. fl., ge en prägel af ädel konstnärlighet åt röda rummet, beläget liksom matsalen och stora salongen i östra flygeln. Särskildt den nederländska skolan är representerad genom många vackra och dyrbara dukar.

I gröna salongen blicka oss till mötes de blida, själfulla dragen af den döda friherrinnan von Schwerin, — slottets förra härskarinnas, — på ett mästerligt sätt återgifna af den likaledes bortgångna begåfvade konstnärinnan Elisabeth Keijser. I detta gemak står äfven en större porträttbyst af kejsarinnan Katarina, — denna så väl som flere smärre dyrbara pjäser af ostindiskt porslin, hvilka befinna sig bland den stora samlingen af dylikt vi beundra i salongen, en gåfva till förutnämnde ambassadören friherre von Schwerin.

På nedre botten i mittelbyggnaden ligga baron von Schwerins enskilda våning, skrifrum, bibliotek, matsal etc. Slottets hela öfversta våning upptages af gästrum. I västra flygeln befinna sig tjänarepersonalens rum, köksdepartementet o. d. Trädgården omgifver borgen i norr, väster och söder. Åt sistnämnda sida klänger sig en vinstock med mer än armtjock stam och grenar uppåt flygelns vägg. Karl XIV Johan har under den tid han var Skarhults ägare vid ett besök med egen hand planterat den samma.

Nuvarande ägarens far omskapade och förbättrade godsets jordbruk och arbetade med rastlös ifver på egendomens iståndsättande. Han lät jorden undergå laga skifte, omdanade de steniga fäladsmarkerna till bördiga åkerfält, planterade skog och uppförde nya solida åbyggnader och uthus. Hans son, friherre Werner von Schwerin, har härvidlag troget gått i sin faders fotspår. Han hör till de dugande, initiativkraftiga män, hvilka för sin orts bästa i den ena eller andra riktningen aldrig sky mödor och uppoffringar. Hans betydelse för sin ort ligger i hans energiska, oafslätliga sträfvanden för landthushållningens förkofran och höjande. För ingen af de frågor till höjandet af Frostabygdens välstånd



SKARHULTS KYRKA.

och kultur och dess framåtskridande, som under senare åren framkommit, har han visat sig liknöjd, och hvarje ny praktisk idé har alltid i honom kunnat påräkna ett säkert stöd. Också är "baron på Skarhult" den mest populära och kände godsherrn i Frosta härad och för öfrigt långt utom dettas gränser bekant för sitt anspråklösa, rättframma väsen och värderad af alla, som med honom komma i beröring.

#### RITARDANDO.

UR SPÅNDA brösthvalf ett sjungande haf  
svallar högt kring min sängstaf,  
lösa gå stormens vingar.  
Hvad svindlande fart i min vilda seglats,  
hvad jagande rytm, när min fortesats  
lik bränningens bölja klingar?

Det är, som jag väckte skapelsens röst  
och våldsamt slötes intill dess bröst  
af världssmärtans vibrationer,  
tills all dess skärande disharmoni  
sig löser i ekande vårmelodi  
från tider och generationer.

Ett tonstänk glittrar mot taktpinnen opp,  
han hejdar körens segerlopp,  
som då hamnpiren brottsjön bryter.  
Med blicken jag tar min skara i famn,  
ackorden gunga, som lugnt i hamn  
snäckan vid kajen flyter.

O, att jag så kunde sjunga till frid  
all människovärldens rasande strid  
och samhällets dissonanser!  
Om onskan somnar vid sångers ljud,  
då skall jag tro, att där bor en Gud  
i sång och lekande stanser.

PAUL NILSSON.

# MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specialhandlarna.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.



## PERSPEKTIV.

**B**UDDHISMEN LÄRER, att det icke finnes någon himmel för en så ovärdig varelse som en kvinna; det är dock möjligt, att hon, efter ett dygdigt lif och sedan hon genomgått aderton helveten, kan återfödas till jorden som en liten gosse.

Bekännare af den kristna religionen veta icke af någon återfödelse till denna jord, men västerländska kvinnor äro icke absolut främmande för tron på de där aderton — i den här tillvaron.

Antalet skulle emellertid bli betydligt reduceradt, om vissa genomgripande förändringar på det husliga livets områden blefve genomförda. Att tiden härför nu är inne kan ej bortresonneras.

Särskildt två anledningar göra lifvet för kvinnovärlden långt besvärligare och mera tålmodsslitande, än det behöfde vara.

Att börja med är själfva husföringen fotad på felaktig grund; den har icke följt med den allmänna ekonomiska utvecklingen, som i allt visar hän på samproduktionens stora idé, utan står kvar på den gamla ståndpunkten: privatarbete i smått.

För det andra saknas numera villiga händer till hjälp för det husliga arbete, hvarigenom kostnader och svårigheter mångdubbats. Samhällsutvecklingen tycks gå i den riktningen, att — kanske inom ett par årtionden — arbetsmarknaden skall bjuda kunnigt folk för hvarje särskild arbetsbransch, men däremot få eller inga husvårdarinnor, hos hvilka mångsidighet är nödvändig förutsättning. Den s. k. arbetsklassens döttrar komma att mer och mer gå öfver till de egentliga yrkena och lämna den tjänande ställningen i gammal bemärkelse.

Ett bevis för riktigheten af detta påstående föreligger redan i den omständigheten, att det sedan många år tillbaka för svensk landtman knappast är möjligt att anskaffa ladugårdspiga. Ladugårdsskötsel omöjliggör prydlighet i klädedräkten. Mången obildad har det bestämda begreppet, att den välklädde redan genom sin paryr tillhör högre klass.

Däremot skiljer ju den upplyste arbetaren med fin instinkt mellan verklig uppfostran och köpt yttre fernissa.

Det är det husliga arbetets art att gå illa åt händer och kläder — en omständighet som ej litet bidrar att göra det mindre lockande. Afven om de tekniska hjälpmedlen för husföring med tiden uppnå fulländning, skall den påpekade olägenheten alltid till en viss grad stå kvar. Men med inrättandet af *centralkök* bortfaller dock hufvudsvarigheten vid allt hushållsväsen. För det arbete inom hemmet, som därutöfver återstår, skall den bildade kvinnan, som kan påräkna timhjälp af legda händer, ej rygga tillbaka.

Centralköken äro redan pröfvade i Amerika, England och Tyskland och ha öfverallt "slagit igenom". Det kan väl också endast betraktas som en sunda förnuftets seger, om man ändtligen låter 10 personer i *ett kök* förrätta det arbete, som annars 100 personer utföra i 100 kök. Prisstegringen på alla lifsmedel och de ständigt växande hushyrorna skola dessutom tvinga till begagnandet af denna utväg att sänka hushållskostnaden.

När lifsmedlen bli tillredda med insikt efter kemiens och hälsoläran lagar, skola de blifva mera närande än det mesta af det, som nu beredes af husmödrar och tjänarinnor, hvilka knappast ha några begrepp om de hygieniska krafven.

Men som sagdt, tjänarinnor i gammal mening skola icke stå att erhålla.

Kvinnan af bildad familj skall ofta bli ut-

trängd från kontoren, bankerna, telegrafan, posten, järnvägen o. s. v. Den s. k. underklassens döttrar sitta inne med en mindre undergräfd fysisk styrka, som förr eller senare tar ut sin rätt. Kunskap är numera det egentliga villkoret för socialt uppsving, och kunskapens portar hållas icke längre stängda för den klass, hvars förfäder gått i träskor och blågarntsskjortor.

Förmögenheten går allt mer och mer öfver från aristokratiska till plebejiska händer; i vårt land får det ena herresätet efter det andra en f. d. bonde till ägare. Af den forne drängen blir med tiden en patron, med hvilken ungmön ur officers- eller ämbetsmannakretsen en dag håller till godo. Dottern till en sådan patron avslutar sin uppfostran i Paris eller London, hon intar en dag en plats i samhället, hvarom det icke lönar sig för den fattiga damen af familj att drömma. Pengningen möjliggör högre bildning för hvem som helst, och med bildningen är öfvergången till högre klass verkställd. Att spjärna mot förvandlingens lag tjänar till intet.

Kvinnan af familj, men utan förmögenhet, skall med tiden bli mer och mer hänvisad till det husliga arbetet hos andra. Innan dess måste emellertid detta arbete undergå vissa förändringar, erbjudas under nya betingelser.

*Fackskolor för hemvård* — med kommuneller statsbidrag — som meddela afgangsbetyg, är den första länken i kedjan af nya betingelser. *Uppsättandet af centralkök* är den andra, och grundande af *pensionskassor för husvårdarinnor* den tredje.

Socialt måste bildad kvinna, som arbetar husligt, vara jämnställd med hvarje annan bildad yrkesarbeterska, därtill måste hon erhålla en lön som motsvarar kontoristens eller telegrafistens, och slutligen måste hon ha någon utsikt till pension.

Då en flicka af personlig håg valt huslighet som lefnadsyrke och utbildat sig däri, kan man vara trygg att hon passar därför bättre än hvad nu oftast är fallet. Men förr än ett dylikt lefnadsyrke medför samma förmåner som andra hederliga yrken, är det sällan någonting annat än nöden som tvingar in däri. En flicka som "ingenting fått lära" är i vår tid den enda, som ägnar sig åt husligt arbete. Är icke detta den upp- och nedvända världen? Det personliga värdet är ju alltid det främsta hos hvarje hjälparinna i ett hem, och detta är visserligen icke bundet vid bildningen, utan vid karaktären och hjärtat, som hos den enklaste kvinna kunna vara äkta guld, men kunskap är nyttig till *allt* och kan aldrig öfverskattas i *ett hem*, där uppgifterna stundligen skifta.

Om alltså husmodervärlden, så hårdt prässad just nu mellan tjänarebehovet och bristen på tjänare, ville börja med att befria sig från passivitetens och tålmodets förlamande bojor och sätta in en samlad kraft på att förändra och förbättra sina omständigheter, hur mycket nytt och nödvändigt godt skulle då ej skapas! Husliga fackskolor, centralkök, pensionskassor — och som följd häraf med tiden en stab af husligt dugliga, bildade kvinnor med den vakenhet för skyldigheter och den försynthet i sättet, som är det utmärkande för medlemmar af släkter med århundradens kultur i blodet!

Det buddhistiska löftets sötma skall hos framtidens husmödrar kunna locka fram ett skratt utan någon som helst liten efterklang af bitterhet.

M. GREGER.

## K Ö P Svart Siden.

Begär profver franko af våra garanteradt solida sidentyger från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Specialité: Sista nyheter af brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven i kulört och hvitt.

Sändes tull- och portofritt direkt till privata.

**Schweizer & Co., Luzern S. G. (Schweiz).**

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

EN FRÄMMANDE FÅGEL. FÖR IDUN AF HULDI TOREKELL.

**D**ET SKULLE bli en stor friluftskonsert ute i skogen.

Söderns glada fågelskara var samlad i den soliga morgonstunden för att täfla inbördes i konsten att slå jublande drillar, sjunga och kvittra i många konstiga toner och låtar.

Det skulle bli en dag, som ingen af deltagarne skulle kunna glömma, en stor och lycklig dag i den gröna skogen. Det skulle bli en dag, som de alltid hade godt af att minnas och som de kunde tänka tillbaka på, när resfebern åter fått makt öfver dem och spridd dem vida omkring i olika länder.

De sutto i många hundratal på trädens grenar och bredde ut vingarna i solen och pickade med näbbarna bland de mjuka dunen för att göra sig i ordning, och det var en prakt och en glans öfver hela skogen, som om den varit ett grannt skimrande sagoslott. Ty hvart man såg lyste det i alla regnbågens färger mellan de gröna löfven och på hvarje gren gungade en fågel, fager och skön att skåda, som vipade på stjärten och skakade på vingarna och tänkte på ingenting annat än att nu skulle de sjunga, hvar och en i sin stad, så mäktigt och stort att skogen och luften blefvo fyllda af glada toner och så högt och klart att det trängde ända upp till himmelens port och nådde Gud Faders öra.

Upe i det högsta trädet satt anföraren. Det var ingen stor och ståtlig fågel ej heller hade han granna lysande färger, som drogo blickarna till sig. Hans dräkt var af enklaste slag, gråbrun med hvitt bröst, men han kunde sjunga som ingen annan, så underbart ljufvigt, att det sades om den fågeln, att han kunde få till och med skogens vilda djur att bli stilla och lyssna.

Nu var hela sångarskaran i ordning, den satt blott och väntade på ett tecken af anföraren att konserten skulle börja och den glada sången tona fritt öfver skogen, ty alla kände de hjärtat slå af lycka och fröjd i den soliga morgonstunden.

Men bäst de sutto så och väntade, blef det med ens åter oro och rörelse ibland dem. Den tysta hviskningen gick från gren till gren allt längre och längre ut öfver skogen.

— Det sitter en främmande fågel ibland oss, det sitter en främmande fågel ibland oss, ljud hviskningen, och slutligen sades det så högt och tydligt att orden nådde fram till anförarens öron.

— Hvad sägen i? frågade han. Hvad är det, som går från fågel till fågel just nu, då vår stora sångfest skall begynna? Och svaret kom från många på en gång:

— Det sitter en främmande fågel ibland oss, som ingen känner och ingen sett förr, en fågel som sitter ensam och afsides med hoptryckta vingar.

En härlig läskedryck fås af Lagermans Lemonad-pulver "Jamten",





## Lanolin- Sana-Tvål.

Garanterad ren, neutral,  
mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!

25 öre st.

Grumme & Son  
Stockholm.

— Hvar är den fågeln? frågade anföraren. Han måste se mycket noga och till slut måste han flyga ned från trädet, innan han kunde se det, som de alla visade på.

Det var en liten oansenlig grå fågel med ruggiga fjädrar och små svaga vingar. Den satt uppe på en gren med hufvudet neddraget och ögonen sågo rakt framåt med en underligt tung och hopplös blick, som om den fågeln inte hade någonting i världen att vara glad åt. Den satt alldeles orörlig och ensam i en tät buske, som om den velat gömma sig undan för de andra. Men den flög inte sin väg eller såg skräm ut, fastän det nu stod många omkring den och såg på den.

— Vi ha stor sångfest här i dag, sade anföraren mycket vänligt. Vi skola sjunga så, att det blir till glädje för dem, som höra oss, det bästa vi kunna. Kan du sjunga, får du vara med på festen, fastän ingen af oss känner dig?

Alla sångfåglar lyssna nu efter svaret, men den grå fågeln satt tyst och ingen visste om han hört eller förstått frågan.

— Kan du sjunga? frågade anföraren än en gång, men lika orörlig satt den främmande fågeln, utan att svara, och ögonen sågo dunkelt som i sorg ut emot skogen.

Det var något i de dunkla ögonen och den lilla ruggiga gestalten, hvilken tycktes frysa mindre i det strömmande solljuset, som rörde anföraren, och i stället för att visa bort honom lät han honom sitta kvar i den täta busken.

— Jag tror, att den fågeln icke förstår oss, sade han och flög tillbaka till trädet för att låta konserten börja.

— Vi få låta vår glada sångfest börja nu, sade han om en stund, och hans blick sökte sig bort till den främmande fågeln, då han sade detta, vi få börja nu. Och vi skola sjunga så, att det blir till en fröjd och en glädje för dem som lyssna och till en ljufvligt lycklig dag för oss själfva.

Klara och rena och högt klingande stego de första tonerna ur många små strupar. Det var en kvittrande lofsång, hvilken fyllde skogen med skön musik, och de som lyssnade därpå blefvo stilla och andaktsfulla och tyckte, att det var som en gudstjänst att höra fåglarnas sång i den tidiga morgonstunden.

— Gud signe fåglarna, sade de, Gud signe den glada sångarskaran! Ingen har ett så tacksamt hjärta som de, och ingen kan sjunga så vackert till Guds ära som de små sångarne.

Men fastän sången ljöd vacker och det gjorde mången godt att lyssna till den, fanns det dock de, som tyckte, att det inte var samma fröjdefulla jubel i tonerna som förr och att de hvarken buro så högt eller så vida omkring som förr.

Ty det var så, att de som sutto närmast den främmande fågeln, upphörde att sjunga, en efter en, och då de andra märkt detta och vänt hufvudet ditåt för att se hvad det var, upp-

hörde också de att sjunga, och på det sättet kom sången att ljuda allt svagare och svagare. Till slut var det endast några fåglar, hvilka sutto högst uppe i träden, som sjöngo och kvittrade, men då de märkte stillheten därnere, upphörde också de att sjunga och det blef tyst i skogen.

Det var något hos den främmande fågeln, som gjorde de små sångarnes hjärta tungt, så att ingen kunde sjunga så som förut. Den hade icke rört sig under sången, den satt som förut med hoptryckta vingar, men det tycktes dem, som om den krympt ihop, blifvit mindre och ruggigare, och som om hufvudet hade sjunkit djupare ned bland fjädrarna. Det var blott ögonen som syntes större än förut och blicken däri var ångestfull, så som hos en den där blir plågad till döds. Den satt och skälde på grenen, som om det varit sträng kyla rundt omkring.

Det var ingen, som tänkte på att upptaga den afbrutna sången ånyo. Stundom sågo de bort till anföraren, som om de väntat att han skulle säga något, men han satt stilla med blicken fäst på den grå fågeln, och så blefvo de vid att sitta i stor tystnad och med hoptryckta vingar och allvarligt begrundande ögon.

Timmarna drogo fram en efter en. Det blef glödande middagsljus och det blef sen kväll med mörker öfver skogen. Sångarne flögo bort, men de vände alltid åter om en stund tillbaka och satte sig stilla på grenarna. De talade intet till den främmande fågeln, men det var, som om de icke kunnat lämna honom allena.

I tvänne dagar och nätter satt den grå fågeln så, utan att röra sig och utan att tala, men på den tredje dagens morgon tyckte de, som sutto honom närmast, att ögonen blifvit så underligt stora och klara och fått ett fjärrskådande uttryck, som sågo han långt bort öfver länder och haf, och att blicken gled allt längre ut, ju mera timmarna skredo fram, och fäste sig allt stadigare på något långt i fjärran, som ingen annan hade makt att se. Och det tycktes dem äfven, som om det plågade uttrycket i hans ögon blifvit allt mindre och svagare från den stund blicken sökt sig ut från den skymmande skogens dunkel.

Längre fram på dagen, då solen stor och strålände hunnit sin middagshöjd, då gick med ens som en tyst skälning genom de församlade fåglarna och en knappt hörbar andlös hviskning smög sig åter från gren till gren:

— Den främmande fågeln rör sig, den rör sig på trädets gren och breder ut vingarna till flykt.

På den sviktande grenen stod den grå fågeln med hufvudet högt upplyft, halsen framåtsträckt och vingarna utbredda. Ingen kunde se hvad ögonen sågo, ty blicken bar långt ut i den vida rymden, som funnes där inga skymmande stängsel, men att de iingo skåda in i någon stor härlighet, det trodde de alla, ty all sorg var borta och blicken var ljus och klar. I den stunden tyckte de, att det var en vacker fågel, ty solen glänste öfver vingarna och gjorde de grå fjädrarna skimrande och ljusa.

En lång stund stod han så och rörde vingarna fram och åter, som om han velat flyga, men icke haft kraft därtill. Så höjde han sig plötsligt upp från grenen, slog några famlande osäkra vingslag och sjönk ned till marken.

Då de andra flögo fram för att hjälpa honom, funno de att den främmande fågeln var död.

Följande dag, då många af sångarne åter samlades för att undrande beskåda den döda främlingen, kom en stor fågel, som var känd för sin visdom och klokhet, flygande och slog sig ned ibland dem.

— Det är så tyst ibland er, sade den visa

fågeln. Jag har just kommit hit för att höra ert glada kvitter och fröjda mig däråt. Det gör mig alltid lättare till sinnes.

Då visade sångarne på den döda fågeln.

— Vi kunna icke sjunga glada sånger i dag, sade de. Vi ha ej sjungit glada sånger på många dagar.

Den visa fågeln såg bort till den döda.

— Hur har den fågeln kommit hit? sade han och rösten var full af stor undran. Hur har den fågeln kommit hit till det soliga varma landet?

Känner du den fågeln? frågade sångarne med ifver och glädje, men de måste göra samma fråga två gånger, innan den visa fågeln hörde dem, ty han satt med djupt spörjande blick och såg ut öfver skogen, som om också han sett något långt, långt borta.

— Ja, sade han slutligen, då de gjorde frågan för tredje gången, jag har sett den fågelns hemland och jag glömmet det icke. Om än allt annat fördunklades för mitt sinne, skulle jag likväl alltid minnas den döda fågelns hemland.

— Har du varit där? frågade sångarne.

— Ja, jag har varit där en enda gång.

Vill du ej berätta för oss om det landet?

— Jag kan väl berätta om det, ty det är icke någon lång historia. En gång för länge sedan kom jag under en af mina långa resor upp till ett underbart land. Jag trodde först att jag var kommen ända bort till de dödas land, ty där var så tyst och stilla, att jag blef full af ångslan, och så kallt att mitt varma blod blef stelt och alla lemmar styfva. Men det mest förunderliga var, att hela landet var hvitt, så hvitt som de vitaste rosenblad. Träden i skogen stodo som höga hvita pelare och marken var vit och glimmade, som låge himmelens stjärnor nedbäddade däri.

— Det måtte ha varit ett vackert land, sade sångarne.

— Jag tänkte inte på, om det var vackert eller fult, jag satt blott och hackade tänderna af köld och tänkte, att här kunde intet lif och ingen glädje finnas, att allt blott var stelhets och död och ångestfull beklämning. Om jag icke varit så trött af den långa färden, hade jag flugit min väg med detsamma, men nu orkade jag det ej.

Plötsligt hörde jag ett knarrande ljud. Jag blef ännu hemskare till mods. Jag hade nästan tyckt mera om att allt varit stilla och dött i den stränga kölden.

Jag såg åt det håll hvarifrån ljudet kommit.

Jag såg nu att blå rök steg upp från en stuga, hvilken var hvit som skogen. Jag såg att en dörr öppnades och en kvinna kom ut därifrån. Hon gick tungt, som om det hvita hindrat henne från att gå. Hon gick fram till träden och började bryta kvistar af dem.

Med detsamma hoppade en liten grå fågel fram på en gungande gren.

Stackare, sade kvinnan, då hon fick se den, du gjorde nog bättre i att flyga bort till ljus och värme, du som andra fåglar, istället för att hoppa här med tom mage, frusen och ensam. Trohet och kärlek till hemlandet bli illa lönade nu för tiden, skall jag säga dig. Stackare, flyg din väg, flyg din väg, så behöfver du ej svälta och frysa.

Då hon sagt detta, gick hon in, men kom genast ut igen med någonting, som hon strödde på marken.

Så fort hon gått in tillbaka, hoppade den grå fågeln ned från trädet och började picka och äta af det, som kvinnan strött ut.

— Här äro fåglarna och människorna vänner, tänkte jag. Det skall jag lägga på minnet, ty det är vackert att se.

Då fågeln ätit, flög han upp i närmaste träd och kvittrade några toner, hvilka voro så

Fields reduktions- (afmagrings) kur, af läkare garanterad absolut ofarlig, i sätser, tillräckliga för en tre veckors kur. Med hvarje sats följer en broschyr, innehållande nödiga råd och upplysningar. Pris per sats 20 kr. Rekvireras hos

**Fields General-Depôt för Norden,**

(Walfrid Swenson), Greteuregatan 64, Stockholm.

**För korpulenta personer.**

Sändes mot postförskott eller efterkräf öfver hela Norden.



fulla af glad tacksamhet, att jag blef helt fundersam.

Kan det finnas någon glädje i det här landet? tänkte jag. Och jag tyckte att det var alldeles omöjligt. Kunna de som bo här ha något godt att prisa och tacka för?

Jag satt tyst en lång stund. Jag såg på den grå fågeln och på det hvita landet, där allt var så förunderligt tyst och stilla, och jag tyckte som kvinnan, att det var storsynd om fågeln.

— Grå fågel, sade jag slutligen, grå fågel! Är detta ditt hemland, så beklagar jag dig, och vill du följa med, skall jag visa dig vägen till varma ljufviga skogar, där allt lyser i granna färger och där man lär sig att sjunga högt och vackert bara i glädjen öfver att man har det så varmt och godt omkring sig. Följ med, så flyga vi bort.

Den grå fågeln svarade ej, han gungade blott på den hvita grenen och såg ut att ha det godt.

— Följ med, grå fågel, så flyga vi bort, sade jag igen. Du vet ej, hur sköna de länder äro jag skall föra dig till.

— Jag har allt här, sade den grå fågeln. I det här landet har jag allt hvad jag håller kärt.

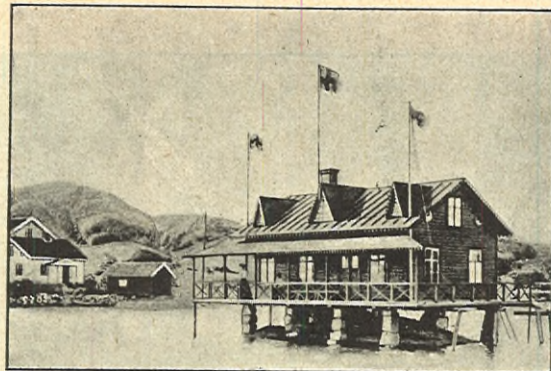
— Allt, sade jag förundrad, i det här landet kan du inte ha glädje. Du kan aldrig känna fröjd öfver att leva, så länge du är i detta kalla, döda sollösa land. Och jag drog hufvudet ned bland fjädrarna och tryckte ihop vingarna, ty min kropp isades af kölden.

Då flög den grå fågeln upp i den högsta toppen af trädet, och jag vet inte, om han sjöng eller om han blott talade till mig, men vackert lät det i mina öron, som sång och musik och sköna toner. Jag minns icke hur orden lydde, men jag minns, att sången var om det hvita landet och att jag, medan jag lyssnade till den, tyckte, att jag aldrig sett ett härligare land eller hört en vackrare sång. Ingen, som icke hört den sången, kan förstå hur fagert det hvita landet är och hur de, som bo där, älska det, hålla det så kärt, att de lida hunger och köld och enslig tystnad blott för lyckan att få bo och leva i det landet. Så underbar var den grå fågelns sång, att till och med jag, som var en främling, tyckte att den dag jag stod döden nära, ville jag åter uppsöka det hvita landet för att få min graf i den tysta skogen. Sen dess har jag ofta kommit ihåg den dagen, och jag har afundats den grå fågeln, ty aldrig har jag hört någon som haft en sådan stor kärlek till sitt land som han. Och därför kan jag inte annat än undra och grubbla, då jag ser honom ligga här ensam och död i ett främmande land. Hur har den fågeln kommit hit?

Den visa fågeln satt tyst en lång stund och såg i grubblande allvar ned på den döda främlingen.

— Jag har en gång lofvat, sade han slutligen, att visa den grå fågeln bort från hans land och han ville inte följa mig, nu skall jag göra något, som han kanske skulle tacka mig för i stor glädje, jag skall visa honom vägen dit tillbaka. Jag skall bära honom öfver de vida vattnen och de stora skogarna och lägga honom ned i det mjuka, hvita, som glimmade så vackert. Jag är ganska viss om, att med egen vilja är icke den fågeln kommen hit till det varma solljuset. Vilsna vägar har han farit och har ej kunnat vända åter. Och säkert har han dött i mycken sorg och ängslan. Kanske skall han ha större ro och hvila bättre i sitt tysta hemland. Jag är skyldig den grå fågeln detta, ty ingen har sjungit en skönare sång för mig än han.

Och så blef den främmande fågeln buren tillbaka till sitt land igen.



GÅSÖ NYA HAFSBAD.

### “ODÖDLIGHETENS Ö”. ETT LITET SOMMARMINNE.

DET LILLA STYCKE af vårt fädernesland, som hedrats med ofvanstående välklingande namn, men som eljes bär det mindre poetiska namnet Gåsö, är säkerligen hittills okänt för de flesta af denna tidnings läsare. Det förtjänar emellertid att lära kännas och kommer sannolikt att i en snar framtid allt mer uppmärksammas.

Gåsö är en ö i den bohuslänska skärgården. Den ligger en half mil sydost från Lysekil vid stora segelleden till Göteborg.

Dess naturbeskaffenhet är typiskt bohuslänsk. Nakna, grå granitklippor af olika höjd fylla största delen af ön. Några större dalgångar afbryta dock här och där den enformiga klippformationen. I ett par af dessa sänkningar finnas rätt stora åkerfält — inalles torde den odlade jordarealen på ön uppgå till 30 à 35 tunnland. Denna användes mest till hövallar och potatisåkrar; af hafre odlas helt litet. På ön vinterfödas 16 à 18 kor; sommarbete finnes för ett ännu större antal. Däremot äger ön ingen häst, utan måste en sådan för jordens brukning om våren lånas från det midt emot belägna Skaftölandet. En och annan öbo håller sig med ett par får, ännu flere med ett svin. Till de flesta hushåll hör en hönsgård.

I närheten af Gåsön ligger en holme, benämnd Testholmen, som är märkvärdig på grund af den mängd s. k. jättegrutor, som där påträffas. Det uppgifves, att icke mindre än 67 sådana grytor skola finnas där. Äfven Gåsön själf har att uppvisa tvänne dylika egenomliga bildningar, af hvilka den ena är af betydlig storlek i afseende på både omkrets och djup.

Efter vanlig plägsed i skärgården äro de flesta husen samlade på ett enda ställe nere vid hamnen. De ligga tätt inpå hvarandra, endast med en liten stenlagd gränd mellan sig, utan någon ordning. Boningshusen äro nästan alla välbyggda och trefligt målade i en mängd olika färger. Somliga af dem äro särdeles täcka. De äro i allmänhet försedda med en liten trädgård, som ofta kostat mycket arbete. Godt om utrymmet har man inomhus. Det har beräknats, att på hvar innevägnare komma i medeltal 2 rum. Dessa äro hemtrefligt inredda och möblerade. Snygghet och renlighet spåras öfverallt.

Gåsö samhälle är icke stort. Det hyser endast omkring 125 personer. Det visar f. n. en tillbakagående tendens i fråga om innevägnareantalet. Orsaken härtill är, dels att flere vuxna karlar

## Wilh. Becker,

Kungl. Hofleverantör. STOCKHOLM.  
Hufvudaffär: 5 Malmstorgsgatan.

### Egen Förbandsfabrik.

Bomullsbindor  
Borsyregasbindor  
Flanellbindor  
Gasbindor  
Gipsbindor  
Hästbindor  
Idealbindor  
Kambrikbindor  
Karbolsyregasbindor  
Linnebindor  
Trikabindor

Borsyrebomull,  
Charpibomull,  
Järnkloridbomull,  
Karbolsyrebomull,  
Salicylsyrebomull.

Borsyregas,  
Karbolsyregas,  
Kemiskt ren gas,  
Salicylsyregas,  
Lint — Borlint o. s. v.

### Första Förbandet.

(Dr. Dahlheims)  
m. m.

Ny illustrerad priskurant franko på begäran.

envisas att gå ogifta, dels att åtskilliga äkten-skap äro barnlösa. Inflyttningar ske sällan och ses ogärna af folket på ön, så framt de icke äro föranledda af äktenskap med öbor. Antalet barn i skolåldern är endast vid pass 10. Dessa undervisas af lärarinna i en s. k. mindre folkskola.

I kyrkligt afseende är Gåsö förenadt med Grundsunds annexförsamling på Skaftölandet, hvilken jämte Fiskebäckskils annexförsamling samt Gullholmens och Kärringens kapellförsamlingar tillhör Morlanda pastorat.

Ehuru samhället är för litet för att ha egen kyrka, har det dock en egen, med begravnings-ringklocka försedd kyrkogård. Denna ligger helt idylliskt i en dalkjusa bland bergen. Kransad af rätt lummiga almar, utgör den en liten täck oas i stenöknen. Ett tiotal prydliga gravvårdar äro resta härinne. De bära samtliga inskriften “Sjökaptanen N. N.” m. m. Vägen ut till kyrkogården utgör öns förnämsta promenadplats

Hälsotillståndet på ön är mycket godt, och folket här blir ofta betydligt gammalt. Den forne Morlandaprosten Heüman, som uppbar s. k. likstol härifrån, kallade, enligt hvad en gammal Gåsöbo omtalade, ön skämtsamt för “Odödlighetens ö”. Samme Gåsögamling menade, att en väsentlig orsak till öbornas goda hälsa och höga ålder vore att söka i öns dricks-vatten, som han prisade såsom ovanligt godt. En gång i tiden, förklarade han, var det dock ännu kraftigare än nu. För länge sedan hände det en vinter, då öppningen till öns brunn var till större delen igenfrusen, att en get råkade falla ner i brunnen och kom under istäcket, så att hon icke upptäcktes förr än på vårsidan, när isen smultit bort. I flere månader fingo nu de goda öborna, sig ovetande, dricka af denna “starka getbuljong”, såsom förtäljaren kallade det, “och kan man tänka sig”, slutade han, “efter den tiden dog ingen på ön under 20 års tid!” Numera är dock — skall man säga tyvärr? — möjligheten att erhålla ett dylikt lifselexir aflägsnad, enär brunnen försetts med tak och pumpinrättning.

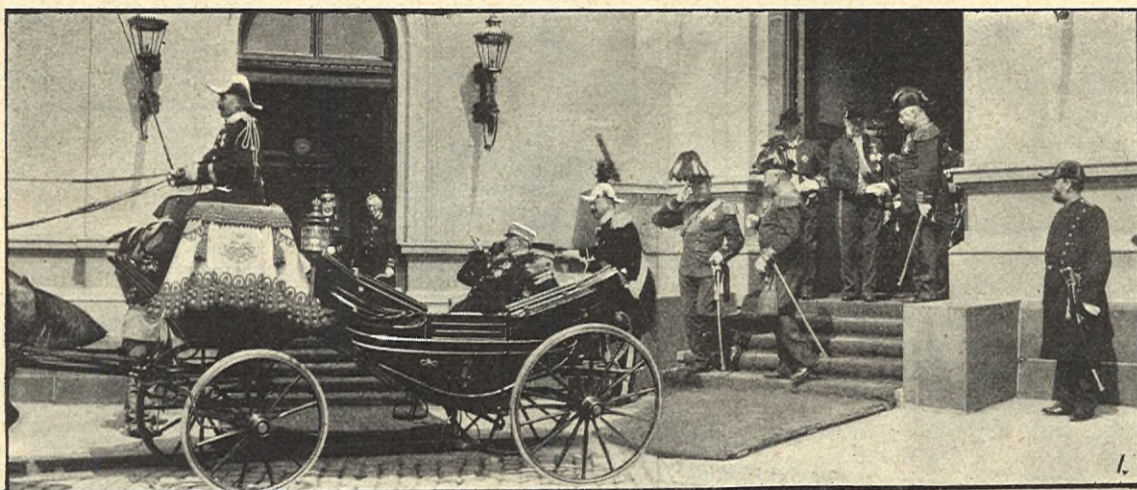
Befolkningen på ön är, i likhet med hvad



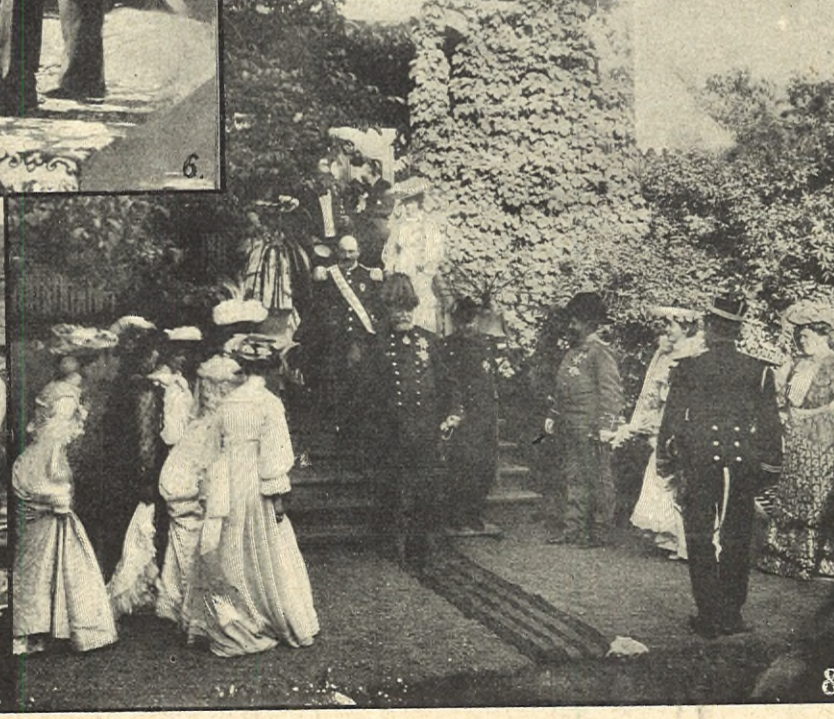
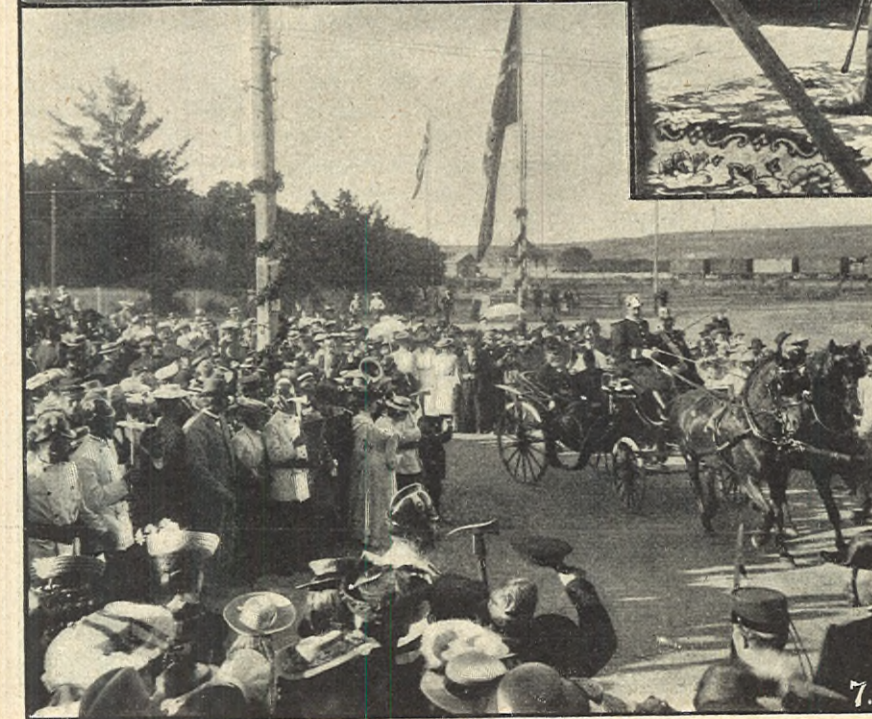
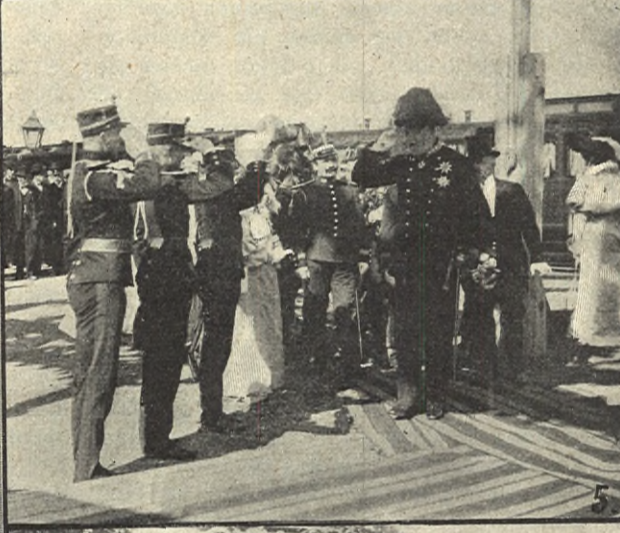
VY FRÅN GÅSÖ.



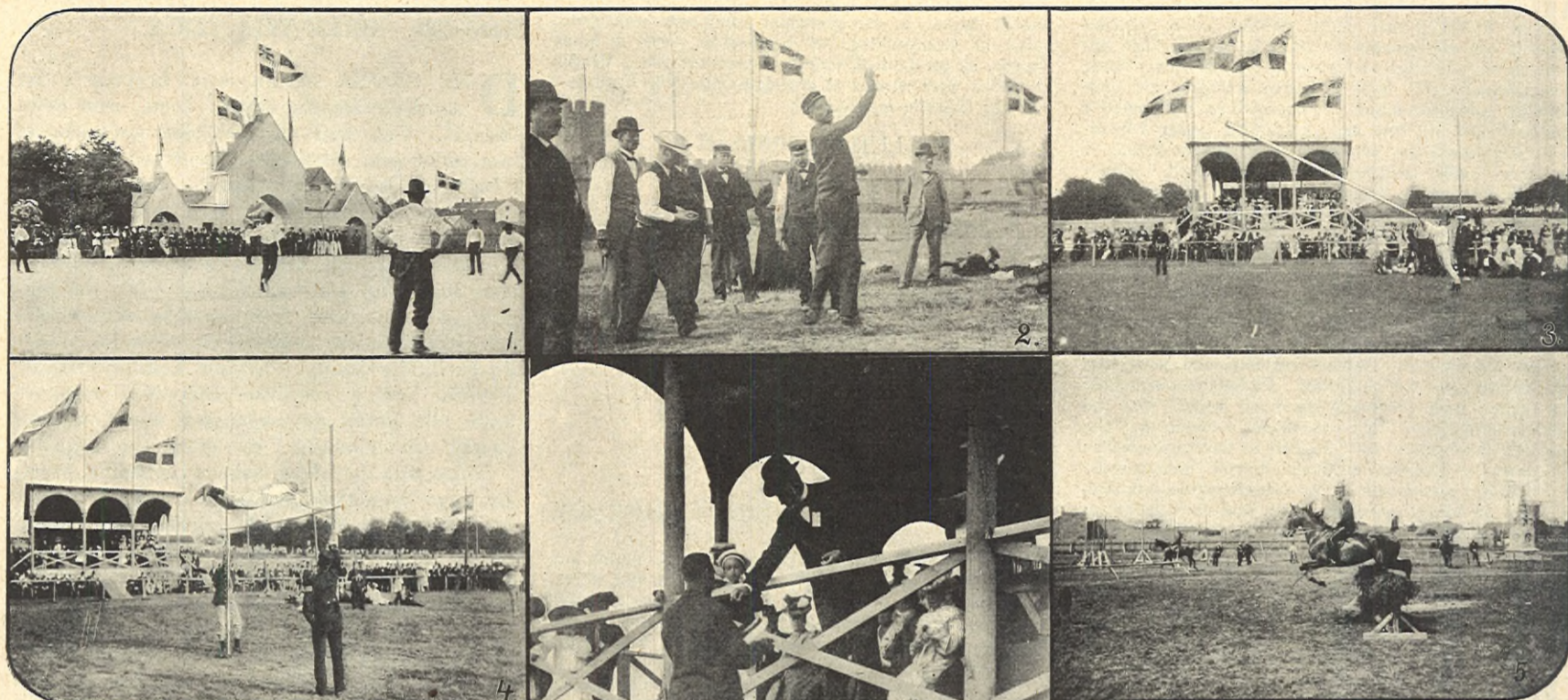
KONUNG OSCARS ANKOMST TILL KRISTIANIA OCH FÄRD TILL GJÖVIK. FOTO FÖR IDUN AF N. SKARPMOEN. 1. UTANFÖR ÖSTBANEGÅRDEN. I VAGNEN BREDVID KONUNGEN DEN NYE HOF-CHEFEN LÖVENSKIÖLD. 2. PÅ LUNNERS STATION. 3. PÅ RÖDFORS STATION. 4. KONUNGEN MOTTAGER GJÖVIKSDAMERNAS BLOMSTERHYLLNING.



5. KONUNGEN HÅLSAR DE UPPVAKTANDE VID GJÖVIK. 6. KONUNGEN TALAR TILL FOLKET PÅ GJÖVIK. 7. KONUNGEN PÅ VÄG TILL FRUKOSTEN Å HOTEL VICTORIA I GJÖVIK. 8. KONUNGEN BEGER SIG EFTER FRUKOSTEN UT I TRÄDGÅRDEN FÖR ATT DRICKA KAFFE.







förhållandet synes vara litet hvarstans här i skärgården, mycket hygglig och redbar, så att det är ett nöje att umgås med den. "Här skall man icke få höra en ed eller se någon drucken", upplyste en Gåsöbo. Folket synes äfven stå sig väl i ekonomiskt afseende, vandt som det är vid ett enkelt lif. De flesta förskaffa sig sin bärning som sjömän. Pluraliteten af husägare på ön äro eller ha varit sjökaptener. Åt storsjöfisket ägnar sig ingen härifrån, såsom fallet är med befolkningen på de närbelägna stora fisklägena Grundsund, Gullholmen och Käringsön.

En ny inkomstkälla har ön fått sedan ett år tillbaka. Till de många kurorter, som finnas på Västkusten, har nämligen nu äfven kommit Gåsö hafsbad. Redan ha uppförts både varm- och kallbadhus, båda visserligen enkla och jämförelsevis små, men af mycket god beskaffenhet. I det förra serveras flere sorters bad, såsom tallbarrs- och gyttjebad. Ett drygt 40-tal badgäster ligga här samtidigt i sommar. Detta antal torde dock komma att rätt ansenligt ökas i den mån platsen blir känd. Ty onekligen erbjuda små orter som denna åtskilliga beaktansvärda fördelar framför de stora kurorterna. Den västkustgäst, som sätter värde på societetslif och stora sällskaper, som tycker om folkvimmel, offentlig musik o. d., han kommer naturligtvis alltid att uppsöka Lysekil, Marstrand, Fiskebäckskil m. fl. ställen. Men å andra sidan: hvilket lugn och hvilken obundenhet råda icke på en sådan här liten plats! Hit nå icke den stora världens larm och oro. En vederkvickande stillhet hvilar öfver det hela. Hvar och en råder öfver sig själf i fråga om klädsel, umgänge m. m.

Men blir då icke vistelsen på en dylik ort bra enformig? Ingalunda. Dagen fylles ut med så mångahanda ting, att tiden riktigt flyger bort. Man solbadar, lögar sig i det härliga vattnet, klättrar bland bergen, njuter från dess högre punkter af utsikten öfver det öppna havet eller öfver Gullmarfjorden och Gåsöredden, hvilkas djupblå böljor ständigt plöjas af ångare och segelbåtar, man seglar och fiskar, promenerar, konverserar, läser litet grand, äter och hvilar. Också ser man idel belåtna miner och hör blott förnöjda uttryck om tillvaron här med dess dolce far niente.

Apropos "äter", så är det mycket väl sörjdt för badgästernas behof äfven i detta afseende. För 2 kr. får man 3 rikliga och väl tillagade

mål om dagen och därjämte efter middagen kaffe i en liten ovanligt hemtreflig trädgård vid stranden. Gåsökaffet har rykte om sig för sin godhet, och nästan dagligen hitkomma på eftermiddagarna talrika gäster från Lyse- och Fiskebäckskil för att dricka kaffe. Utmärkta rum finnas från 50 öre pr dygn och bädd. Ännu billigare lefnadsförhållanden stå till buds på den litet på sidan om det öfriga samhället liggande gården Lunnevik. Intet hinder möter heller för den som så vill att ha eget hus-håll.

Allt sammanlagdt, skall säkerligen ingen vända missnöjd tillbaka från det lilla Gåsö och dess nya hafsbad, hvilken utan att i egentlig mening vara sjuk kommer dit för att under några hastigt bortilande sommarveckor söka hvila och rekreation bland västkustens gråa klippor och blånande vatten.

F. S. S.

DE ALLM. GOTLÄNDSKA IDROTTSTÄFLINGARNA I VISBY. J. HÄGG FOTO. 1. PÄRKSPEL. 2. VARPkastning. 3. Stångstörtning. 4. HÖJDSPRÅNG MED STAF. 5. FÖRSTE PRISTAGAREN I PRISHOPPING LÖJTNANTEN GREFVE MOLTKE HUIDFELT TAR ETT HINDER. 6. HABLINGBO BOLLKLUBBS PÄRKKARL MOTTAR UR LANDSHÖFDING WALLS HAND H. M:T KONUNGENS VANDRINGSPOKAL JÄMTE 100 KR. (1:A PRIS I FRAMPÄRK).

### UR DAGSKRÖNIKAN.

FRÅN VÅR KONUNGS SOMMARUPPEHÅLL I NORGE meddelar Idun i dagsnumret några vackra bilder, speciellt från hans majestäts under allmänt deltagande från befolkningens sida företagna utfärd på den nya Gjöviksbanan. Den vackra lilla staden vid Mjösen har förut legat tämligen aflägsset från den stora samfärdseln, men sedan järnvägen genom Hadelands bygder fullbordats, har den fått betingelserna för att bli ett centrum. Redan när Gjöviksbanan öppnades, hade konungen uttryckt sin önskan att närvara vid invigningen, men hinder kom i vägen, så att den då i stället verkställdes af prins Carl. När nu konungen kom till sin norska hufvudstad, var det en af hans första omsorger att konferera med amtmannen i Kristians amt om en resa till Gjövik. Och så kom den kungliga sommarfärden till stånd i strålände väder och under stort tilllopp af hyllande folkskaror vid alla punkter och stationer, som passerades.

FRÅN DE ALLMÄNNA GOTLÄNDSKA IDROTTSTÄFLINGAR, som nyss afhållits i Visby, bringa vi några karaktäristiska bilder. På det fält, där för några dagar sedan Gotlands första stora utställning log emot besökaren ljus och glad, där samlades nu åter skaror att bevista en annan art af gotländsk täflan, en uppvisning af hvad guten lärt och förmår på bollplanen och på idrottsplatsen. Först spelades pärk — det speciellt gotländska bollspelet — en strid på lif och död med välspelning in i det yttersta, så singlade varporn genom luften, stångstörtningen, en af våra härligaste idrotter, dock tyvärr numera något försummad, tilldrog sig lifligt intresse, och höjd- och stafsprången delade det i fullt mått. Som extranummer bjöds till sist på några täflingar till häst, prishoppning, ringlöpning och sabelfäkning, hvarefter landshöfding A. Wall utdelade prisen.



DEN MÖRDADA RYSKE INRIKESMINISTERN VON PLEHVE. LEWYTZKI FOTO.



**ATTENTATET MOT DEN RYSKE INRIKESMINISTERN** von PLEHVE har varit veckans stora politiska händelse och för ögonblicket ställt i skuggan båda tilldragelserna på krigsskådeplatsen och de oroväckande förvecklingarna till sjös. Plehve ansågs vara den egentliga upphofsmanen till det stränga regementet i Finland liksom till hela den reaktionära andan i Rysslands inrikesstyrelse och var därför allmänt hatad. I den afsky inför en blodsgärning, som alltid väckes i hvarje humant sinne, blandar sig därför vid hans bråd-död som en lättnadens suck från tusenden och åter tusenden af förtryckta, som — huru länge fåfängt? — alltjämt spana mot en ljusare morgondag.

**HYLLAD 70-ÅRING.** Direktören vid Sabbatsbergs sjukhus och öfverläkaren vid dess medicinska afdelning, dr *Frans Wilhelm Warfvinge* fyllde den 28 juli 70 år, och afgick i och med detsamma från sina befattningar vid sjukhuset. På Sabbatsbergs sjukhus firades med anledning häraf en enkel, men anslående högtidlighet. Kl. 1 samlades i den med blommor och bladväxter rikt dekorerade mottagningsalen medlemmar af sjukhusdirektionen, talrika ämbetsbröder till jubilarer, sjukhusets läkare- och sjuksköterskepersonal samt så många konvalescenter, som utrymmet medgaf. Direktionens ordförande, dr Carl Nyström, framträdde därefter och erinrade om den framstående roll dr Warfvinge spelat genom sin verksamhet som läkare och särskildt om hvad han utträttat för Sabbatsbergs sjukhus. Man hade tänkt sig som en värdig form för uttryckande af den tacksamhet alla kände öfverlämnandet af ett porträtt till sjukhuset af dess egentlige skapare, och talaren hoppades att det för dr Warfvinge skulle bli en angenäm tanke att veta sig för all framtid få in effigie öfvervaka det verk han fullbragt och dess vidare utveckling. Ni skall — slutade talaren — fortfarande och alltid vara "Sabbatsbergs doktor Warfvinge".

Därefter föll täckelset från ett staffli i salens fond och fram trädde de välkända dragen af den vördade 70-åringen. Porträttet är ett knästycke, måladt af artisten Robert Thegerström, och kommer för framtiden att ha sin plats i direktionens sessionsrum.

Det hade varit Iduns önskan att som ett äropos till den högt förtjänte och populära läkarens tillbakaträdande få bringa en reproduktion af den aftäckta bilden, hvilken ju nu tillhör en offentlig institution. Detta strandade emellertid på den afvoghet, artisten Thegerström nu som vid flere föregående tillfällen ansett skäligen mot pressen — ett uppträdande, om hvilket han dock, dess bättre, är tämligen ensam bland våra konstnärer. Ju högre personlig förtjänst, dess större älskvärdhet och tillmötesgående, så är äfven här regeln! Många lysande namn ha bekräftat den i våra spalter.

Vi få därför nu åtnöja oss med att hänvisa våra läsare till det för öfrigt särdeles lyckade porträtt af dr Warfvinge, som redan i nr 41 för i fjol bragtes i samband med den utförliga skildring af hans lifsverk: Sabbatsbergs sjukhus, vi då publicerade.

**LUDVIG RINMANS MINNESVÅRD.** "Bergshandterings Vänner" ha i dagarna låtit resa en ståtlig minnesvård å den framstående bergsvetenskapsmannens,



LUDVIG RINMANS NYAFTÄCKTA MINNESVÅRD Å NORA KYRKOGRÅD. G. NORBERG FOTO.

Ludvig Rinman, graf å Nora kyrkogård. Den originella värden består af ett svartblått gnistrande malmblock, gåfva af Grängesberg, och beslaget är delvis af blank koppar, så att det hela verkar ovanligt färgrikt. Vården är utförd efter ritning af arkitekten greve S. Cronstedt och bär följande inskription:

LUDVIG RINMAN

\* 16/1 1815 † 27/11 1890.

*Bergshandterings Vänner reste värden.*

"Bergshandterings vänner" ha genom denna vård på sin mångårige sekreterares graf velat bevisa sin tacksamhet för hans osparda möda för föreningen och för hans stora förtjänster om bergshandteringen och särskildt för bergslagen i den ort, där han lefde och verkade största delen af sitt lif.

## DEN SVENSKA SLÖJDEN I AMERIKA.

**DEN SVENSKA SLÖJDENS** banbrytare i Förenta staterna, direktör *Gustaf Larsson*, vistas för närvarande på besök hos släktingar i fäderneslandet. Med anledning häraf bringar Idun i dag ett porträtt af den förtjänte landsmannen jämte en interiör från hans ansedda slöjdinstitut i "den nya världen".

Ett amerikanskt ordspråk lyder på svenska ungefär så här: "I New-York frågas efter hvad du har, men i Boston efter hvad du vet!" Därför finner man också de flesta och bästa af Amerikas skolor och bildningsanstalter i Boston — den staden kallas ej heller "Amerikas Aten" för ro skull! — och där finna vi likaså härden för den svenska slöjden i Amerika.

Gustaf Larsson, som är född i Västergötland den 10 dec. 1861, är utgången från Nääs världsberömda slöjdläroreseminarium, hvars system han i hufvudsak följer med få afvikningar, betingade af amerikanska förhållanden. Säkerligen är han en af August Abrahamssons och Otto Salomons allra tacksammaste elever.

Ty icke nog med att han undervisar flere klasser af gossar och flickor, däribland en klass för döfstamma, utan äfven äldre personer, herrar och damer, mestadels lärare och lärarinnor. Dessutom har han uppsikt öfver slöjdklasser i skolor och föreningar i Boston och omnejd; däribland "Young Womens Christian Association" (K. F. U. K.), samt utgifver ströskrifter och uppsatser om svensk slöjd i "Sloyd Bulletin". Under sommarferierna reser han Förenta staterna rundt och håller föredrag om slöjden och gör till sist nästan hvarje år en tur till gamla Sverige, där han hvilar ut en månad i sin hembygd.

Under utställningen i Chicago fann man honom i "Childrens Building", där han förestod en svensk mönsterslöjdskola, som väckte berättigadt upseende bland skol- och lekmän från alla världens kanter. Och vid den pågående S:t Louisutställningen intages likaså en hedersplats af The Boston Sloyd Training School, hvarjämte direktör Larsson utsändt en värdefull skrift om slöjdens teoretiska och praktiska betydelse till fri utdelning på utställningen.

Den här meddelade interiören från dir. Larssons slöjdskola framställer en klass af unga amerikanska lärarinnor i full fart med att såga, hyfla, svarfva och skära. Längst i bakgrunden synes vår lille energiske landsman, helt lugnt öfverblickande sina flitiga "missar". Intill 1904 hade 224 lärare och lärarinnor utgått från denna skola, fördelade på 23 olika stater, och statistiken visar ytterligare, att öfver 34,000 barn f. n. undervisas af dessa lärare inom unionen. Ett i sanning vackert resultat efter femton år!

Dock, ära den som äras bör! Det är en amerikansk dam, mrs *Quiney A. Shaw*, som under alla dessa år mest underhållit och bekostat slöjdskolan i Boston och som ännu generöst och oegennyttigt utgifver stora summor för den svenska slöjdens utveckling och befrämjande i Amerika.

H. S.

## SKISSER FRÅN S:T LOUISUTSTÄLLNINGEN. BREF TILL IDUN.

**DET SKÖNA** är ett sent begrepp i det nordamerikanska folkets korta, men stora historia. Och ännu är det blott spetsarne af samfundet som skönhetsens ljus lyser upp. Ned i klyftorna har det ännu icke — mer än undantagsvis — förmått sända sina strålar. Trots en konst, som under franskt inflytande hastigt blomstrat upp och, tekniskt sedt, är bländande, men som ännu går sökande sig själf, sin uppgift och sitt mål; trots enstaka skulpturella och arkitektoniska mästerverk; trots en ypperlig skolundervisning, i hvilken konst och konst-historia intaga ett icke obetydligt rum — trots allt detta går skönheten ännu omkring husvill och oförstadd i det stora, sköna landet.

Viljan till det sköna saknas ingalunda, tvärtom, men uppfattningen om hvad som är vackert är ännu så fruktansvärdt grumlig, så fylld af naiva föreställningar om det stora och dyra som skönhetsmätare, att resultatet af enskilda och offentliga försöningsarbeten ofta slår öfver i det rent groteska. Offentliga byggnader, statyer, monument m. m. vittna därom så tydligt som möjligt. Ja, i en stor och fin stad i nordvästern har jag sett, huru man smyckat entréen till det ståtliga rådhuset genom att vid densamma placera två jättelika blomsterurnor af bronseradt gjutjärn — en typ som knappast skulle få plats i en svensk kryddkramhandlares sommarträdgård.

Under sådana omständigheter har det sin naturliga förklaring att, trots ett och annat undantag, världsutställningen i St. Louis icke förmått fylla europeiska begrepp om skönhet. Massornas väldighet får ersätta detta — och det väldiga kan ibland verka skönt just och endast genom sin väldighet. Massan af elfbenshvita, oändligt stora, höga, kolonnadutsmyckade byggnader kring feshallen och lagumen på "the worlds fair" fångslar och snärjer i första ögonblicket skönhetsomdömet. Och där detta är utveckladt eröfras det helt och hållet.

Däraf amerikanarnas enhälliga rop om att detta är ett underverk af skönhet, och förklaringen till att en bildad och berest amerikan i ett tal kunde utropa:

"Was there ever a fair so beautiful as this?!"

Denna fråga slungades också ut i det ögonblick *ljuset* kastade sina förskönande strålar



FRÅN DIREKTÖR GUSTAF LARSSONS SVENSKA SLÖJDINSTITUT I BOSTON. KLASS AF AMERIKANSKA LÄRARINNOR.



öfver det hela — i det ögonblick världsutställningen för första gången fullständigt slöts i illuminationens väldiga famn.

Då är det en glänsande, en vacker anblick. Ljusmassorna äro oerhörda. Eldlinierna mot den mörka himlen oändliga. En våg af ljus sveper från festhallens dom öfver kaskaderna, bryggorna och lagunens kanaler.

Peristylen — de amerikanska staternas peristyl står som i en enda eld mot söderns himmel och den ofantliga massan och mängden af byggnader — en hel vidunderstad — tecknar sig i eldlinier, vågräta och cirkelrunda, springande mot höjden med tornspirorna, sänkande sig mot jorden vid lagunernas stränder.

Från ljuskastarne glida och svepa öfver det hela det elektriska ljusets hvitaste hvita och kaskadernas vattensköljda trappor glimma i det grönaste gröna. På lagunernas gondoler och i fantastiska, i sagolika former byggda båtar glimma kulörta papperslyktor som färgrika stänk i det hvita och från "plazan" ljuda tonerna af Souzas jätteorkester!

Sådana ögonblick är det skönhet äfven öfver "Worlds fair" — ljusets allt bestrålande skönhet!

\* \* \*

Illuminationen börjar hvarje afton klockan half åtta, i det ögonblick skymningen sänker sig öfver staden, och fortfar till klockan elfva. Nu skulle man tro att "faiiren" under dessa timmar skulle myllra af en glad och lycklig och munter publik, att glada skratt och lyckliga tonfall skulle höras öfvera it, där unga och glada människor fira fest.

Men det är föga däraf. De väldiga byggnaderna kasta mörka skuggor öfver oändliga grus- och kolstybbsöknar, som icke lifvas upp af en enda grönskande oas. Inga små friluftskaféer, inga små trädgårdar med glam och fröjd, ingen enda liten plats, där man kan sitta



EN ILLUMINATIONSKVÄLL PÅ S:T LOUISUTSTÄLLNINGEN.

och njuta all denna ljusskönhet i munterhet och gamman. På "Plazan" och på ännu ett par öppna platser i den centrala delen af utställningen spela förträffliga orkestrar. Men framför och omkring musikestraderna finns det blott ett begränsadt antal sittplatser — några hundra, kanske ett tusental. Vill man njuta af musiken och ej lyckats få en sådan plats, får man slå sig ned på vägkanter, byggnadstrappor eller byggnadsställningar. Därför tömmes själfva "faiiren", trots den strålande illuminationen, mycket snart, och när klockan är framemot tio är den tom och ödlig som ett småstadstorg om natten. Ljusmassorna

gnistra och lysa och fylla himlen öfver hela staden med sitt återsken, men de lysa öfver stängda hus och öfvergifna gångar.

\* \* \*



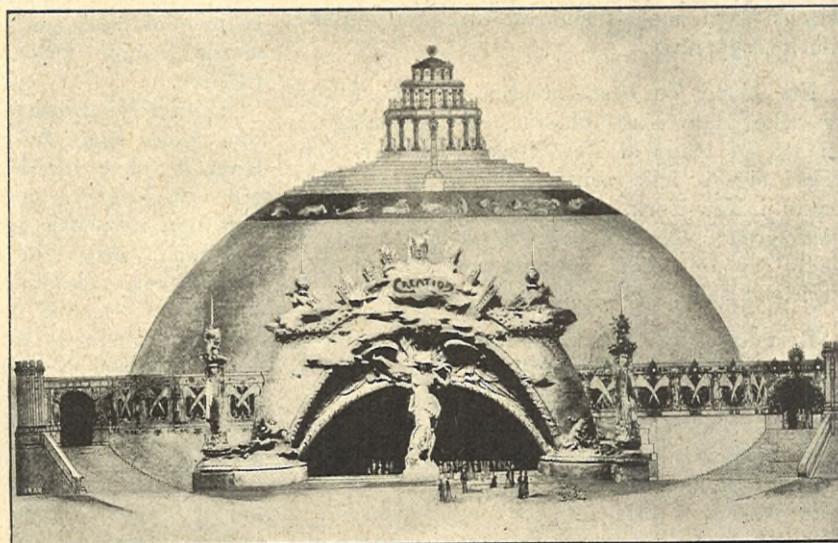
GATA I »KAIRO» PÅ S:T LOUISUTSTÄLLNINGEN.

Blott borta vid "faiirens" ena sida är det lif — och nu just, i aftonens sista timma ett väldigt och brokigt och stojande lif. Det är utställningens långa "nöjesgata", "the Pike", som nu tar makten. Alla de utställningsbesökande, som icke skyndat att storma spåravnarna för att göra den långa färden till staden, trängas nu på "Piken", med dess otroliga mängd af marknadsnöjen. Samla Barnum och Bayleys berömda "cirkus-shows", alla Chicagos "dime-museums", Hagenbecks i Hamburgs största menagerier, "Buffalo Bills" cirkus i försämrad upplaga; skrapa ihop de utslitna resterna af de senaste tjugårens utställningars uppvisningar af "Kairogator", fyll dem med i orientaliska paltor utklädt slödder, några dussin åsnor och kameler och kalla det Jerusalem, Konstantinopel, mystiska Asien, Kairo. Samla ett halft dussin panoramor, ett par, tre varietéer, á la St. Pauli i Hamburg och ett par sensationsnummer á la place Clichy i Paris — och du har "the glorious Pike."

För den naivt lyckliga publik, som från



SLOTTET I TYROLERALPERNA.



»CREATION» — »SKAPELSEN».



## Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

**HYLINS**  
**Ekonomi-Tvål**

och vid gröfre tvätt (byk)

**HYLINS**  
**Prima Tvätt-Tvål**

farmer och småstäder i Missouri och Kansas, Texas och Illinois och alla United States, landamärena komma hit, är "Piken" det otroliga, det vidunderliga, det aldrig anade. Det orientaliska, öronbedövande oväsendet är underbar musik och de utklädda Hamburg- och Berlinjudarne underbara uppenbarelser från sultanens drömländer. Eskimåerna, som klättra på målade isstycken och gå i skinn i fyrtio graders värme, äro sagolika gestalter, och de amerikanska ladies från landet trängas gapande kring ett halft dussin tama geishor i ett téhus.

Hela "Piken" är timrad upp så "rough" som möjligt. Innanför väldiga, ofta helt storartadt och originellt utstyrda fasader, är det fullt af det enklaste och tarfligaste marknadsskoj man kan tänka sig.

Det hemskt ljudande "Hereafter" med sin imponanta fasad är en tarfligt gjord och illa framställd kopia af den "Cabaret du Néant" i Montmartre i Paris, som den som skrifer detta, tillsammans med Iduns redaktionssekreterare, för tio år sedan tillfälligtvis blef den förste att se och beskriva. Men farmarne darra i knävecken, då de slå sig ned vid bord som äro likkistor; och när genom en illusions-effekt den på tribunen stående gästen förvandlas till skelett, så svimmade en dam borta i ett hörn.

"Creation" är betydligt öfverlägset "Hereafter" och idén är ganska originell. De besökande föras in genom en smal, cirklande gång och hanna i ett gammalt grekiskt landskap. Så insvepes allt på en gång i ett töcken: Mörker var på djupet! Så höres Skaparens röst: Varde ljus! Och ljus kommer. Rösten höres ånyo och hela skapelsehistorien upprullas för åskådarens åsyn medels sinnrikt inrättade optiska illusionsapparater.

Ett bland de bästa numren på "the Pike" är "the Hale Fire-fighters", en uppvisning af en utvald trupp af New-Yorks brandkår, som visar sig i fullt arbete, släckande en stor brand i New-York. Förträffliga äro också "Indianlägren" och Hagenbecks menageri samt några af de stora panoramorna, "Resan till Sibirien" samt den ryska balett-truppen.

Restauranterna och caféerna på "the Pike" äro alla förskräckligt tarfliga, alla, med ett undantag. Och detta undantag är ej blott "Pikens", utan hela utställningens enda stora, förstklassiga friluftrestaurant, "Tyrolean alps." Tyrolerbyn med sina alper, sitt slott, sin kyrka, sina vattenfall och sina jodlande sångare och sångerskor är hitflyttad från den senaste utställningen i Düsseldorf — ett litet stycke Europa således i all denna amerikanism. I

alpernas inre har man byggt en väldig matsal i gammaltysk stil, som användes i dåligt väder. Annars sker serveringen i det fria och vid tonerna af ett verkligt ypperligt tyskt jättekapell. Tyrolerbyn är de europeiska besökandes käraste tillflyktsort på St. Louis fair. Här inne känner man, att "gammal dock är äldst", och att man har sina rötter starkt fästade i den gamla världens jord.

"Tyrolerbyn" gör att man förlåter "Piken" och — ofta går dit.

G. G—G.



INGÅNGEN TILL »HEREAFTER».

### GALGPLIGGENS HEMLIGHET. EN SÄGEN FRÅN KUSTEN. AF JOHAN LEVART.

III.

(Forts. o. slut fr. föreg. nr.)

Skeppar Hemming var och förblef försvunnen. Hans stuga var, som sagdt, den präktigaste, där den hängde uppe bland klipporna med en liten sluttande trädgårdstappa omkring sig, där lavendel, stora georginer och eldröda pioner samt mångfaldiga andra af markens fagra blommor prunkade i all sin härlighet. Och grann var den stugan äfven, målade både röd och blå och gul och grön, fast den närmast liknade en stor och fantastisk kajuta. Midt på ena gäveln åt sjön satt en gammal hisklig gallionsbild med hvit lekamen och blåa kinder.

I den stugan hade skeppar Hemming några år hvilat ut från sina strapstatser och äfventyr under den första ungdomstiden. När han nu så sorgligt och mystiskt försvunnit, satt hans änka där ensam med en liten ljuslockig dotter, som lekte i sanden och med sina klara barnaögon spjade ut öfver det hemlighetsfulla hafvet, om aldrig hennes förlorade fader skulle komma tillbaka.

Kalle Klyfvarbom, hans olycklige stallbroder, som trots unga år redan hunnit bli änklings, lämnade efter sig en liten ensam, mörklockig pilt, och hvad var väl naturligare än att denne togs upp i skeppar Hemmings stuga.

Sålunda växte lille Knut och lilla Stina upp tillsammans, tvänne fria, friska och starka barn af hafvet. Och då de blefvo till mogen ålder komna, ingingo de ett förbund så pass kristligt äkta, som det var brukligt därute vid kusten. Huru härvid närmare tillgick, ligger ej inom ramen för denna lilla sägen, men det finns saker, som äro mera invecklade.

Men säkert är, att de lefde lyckliga och nöjda, brynta af väder och vind i den brokiga stugan bland klipporna under gallionsbildens hägn. Och en liten Stina i ny upplaga satt i sanden och lekte och tittade utåt hafvet —

Så kom en höst med stormar, svårare än man på länge hört dåna. Den hösten förläste många skepp längs den klippiga kusten, och folket ville minnas, att himlens vindar ej varit så vilda på tjuugu år, sedan den ödesdigra gången då det underliga främmande skeppet försvann vid Galgpliggen.

Man hade haft hårdt arbete af både det ena och andra slaget, och så en klar stilla höstmorgon låg därutanför det lilla fiskläget ett annat okänt skepp som ett minne af den gångna nattens förskräckligheter. Men denna gång var det ingalunda Galgpliggens skull. Den främmande skutan hade ränt fast på en af de långa sandreflarna utanför den väna viken, och där låg nu skrofvat och lutade i fyrtiofem graders vinkel.

Masterna hade bräckts och störtat öfver bord, fasthållna ännu vid vraket af ett virrvarr af tåg, och som gråa jättebubblor flöto de delvis lösslitna seglen omkring på vattnet.

Stranden var sållad af vrakgods, och de små böljorna sorlade sakt i morgonljuset öfver kullerstenarne och den fina, hvita sanden. Uppe på de stora tånghögarna bland blåmusslorna och de hvita småsnäckorna låg en lång rad af styfnade kroppar i långstöflar och grofva sjömanskläder med blåbleka anletsdrag. De flesta lågo som om de sofve lugnt, men här och där voro dragen förvridna af någon ohygglig kamp.

De få, som man kunnat rädda undan skeppsbrottet, hade fått en fristad uppe bland stugorna, där de ännu sofvo de tröttes och rättfärdiges sömn, allt under det den idoga befolkningen i största hast, men med mycken omsorg, bärgade hvad anständigtvis bärgas kunde.

Och det var härliga saker. Det var långa lådor med sydländska frukter, stora kaggar med doftande spansk vin, hela balar med sällsamt väfda tyger, kistor fulla med brokiga sidenklutar, något skadade af vattnet kanhända, men sköna ändå till hucklen åt någon blögd jänta och lämpliga att knyta i svajiga rosetter kring en ung sjömans bruna hals. Ja, där fanns mycket mera, som skulle göra lifvet angenämt och gladt i många stugor under de långa vinterkvällarne. Vi få ju komma ihåg, att detta hände för nära hundra år se'n, då allting ej var så väl ordnad som nu, då man mångenstädes i vilda kusttrakter själf skapade lämpliga lagar och förordningar, och då man för öfrigt ej hade så väluppfostrade samveten som nu.

Brådtom hade man hvar i sin stad, men kring en af de utsträckta kropparne på tånghögarna hade samlats en del gammalt folk.

Den, som låg där blek och orörlig, var tydligen en äldre man, därpå tydde färorna i hans ansikte, fast hans välklippta röda skägg knappast hade några hvita strimmar.

En gubbe bland de församlade strök sig om sin stubbiga skäggkrans, talade och sade:

— Det är han, det kan inte vara någon annan än han. Skägget är visst inte så långt och så rött, men jag känner igen det långa ärret vid tinningen. Och så var det mig en baddare till att va' fin.

Den gamle skeppsbrutne bar också kläder af ett främmande snitt. Hans väst var af tjockt sammet, hans mångfärgade halsduk af siden, och på de krampaktigt slutna fingrarna glimmade ringar, som kommo de närvarandes ögon att lysa med otillbörlig glans.

— Ja, det är säkert han, bekräftade en



annan gubbe. Han såg nästan ut på samma sätt för tjuv år se'n, när vi hifvade opp honom från ostindiefararen. Det är ingen annan än gamle Röde Hemming!

— Nej, se han rör sig! ropade en tredje och lutade sig ned.

Den förmodade döde hade verkligen gjort en svag rörelse. Tio par välvilliga armar kommo i rörelse, och efter en stunds kraftigt och omtänksamt arbete fick man tillfredsställelsen att se honom slå upp ögonen och så småningom resa sig i sittande ställning.

Man hade glömt att plundra och bärga vrakgods, från alla kanter rusade folket till, och under stor tystnad och häpnad bars den skeppsbrutne upp till den välkända, brokiga stugan på höjden.

#### IV.

I ett par dagar hade gamle skeppar Hemming legat nedbäddad, utan att kunna yttra många ord. Med ett stilla leende följde han den unga kvinna och den lilla flicka, som sysslade kring hans läger, men då mörke Knut, den unge herren i huset och sin faders trogne afbild med den svarta luggen och den långa näsan, klef in genom stugudörren, stirrade han på honom i stum förskräckelse. Han försökte tala, men rösten svek honom, och han föll tillbaka på kudden med knutna näfvar, där knogarne hvitnade.

Ändtligen blef han då så kry, att han kunde sitta uppe i den stora stolen borta vid fönstret under gallionsbilden och skåda ut öfver hafvet. Blankt och outgrundligt hvilade det där som en aldrig fläckad stålsköld, på sträckta vingar seglade måsarne inåt land, och solens sjunkande röda kopparskifva kastade några sneda strålar in genom rutan. Därinne låg golfvet strödt med hvit sand och hackadt enris, och pelargonierna blommade i fönsterkarmen.

Rundt om den gamle sutto de, som han kallade de sina, bredvid sig hade han en gammal silfverremmare, och måhända var det det spanska vinet därutinnan, som lossade hans tungas band till den sällsamhet vi nu gå att förtälja. Sålunda började den gamle:

— Det var den gången för tjuv år sedan då den gamle ostindiefararen försvann vid Galgpliggen, som ni väl alla hört. Det var Kalle Klyfvarbom och jag — ja, vi va' gaster som pröfvat lite af hvarje — ja, det var vi som hoppade i sjön för att se efter, om det fanns några granna grejor och don därnere. Vi sjönko snabbt, och när vi släppte stenarne, hamnade vi vid relingen af skutan, precis som vi räknat ut. Vi klamrade oss ombord och vadade fram i det mörkgröna vattnet, där vi bara kunde se ett par alnar framför oss. Det susade och ringde i öronen, och hemskt var det, fast vi mången gång förut gått ner på djupare vatten. Ty hvar man kom hängde en människa snärjd i tacklingen och flaxade emot oss med långa armar. Hvita voro de i synen, men de stirrade på oss med stora svarta ögon och sågo ut, som om de lefde allihop. Jag fick en kall labb rakt i ansiktet, och då jag böjde mig undan, for jag rakt i famnen på ett gammalt gråskägg, som såg ut att vilja strypa mig — — —

— Men man har aldrig tid att bli rädd, när man antrar en sjunken skuta på hafvets botten. Tätt i hälarne på mig hade jag Kalle Klyfvarbom, och tur hade vi haft att hamna nästan midt för kaptens kajuta, kan jag tro. Dörren stod flängd upp på vid gafvel, och vi rusade dit bägge på en gång, så att vi höllo på att sätta oss fast i dörröppningen. Ty därinne glänste och glimmade något med förunderlig makt. Det såg ut som ett öppnadt skrin, och

vi anade ju bägge, att ombord på så'na här skutor fanns guldpengar i stora staplar. Vi ramlade in i kajutan på samma gång, men då

Den gamle sjönk tillbaka i stolen, blekare än förut och tydligen uppskakad af minnet. Så kramade han åter hårdt kring remmaren, tog sig en djup klunk och fortsatte:

— Fram emot oss simmade hastigt något stort hvitt — det var en kvinna i blotta linnet! Och Gud nåde mig, slog det mig inte, att det var hafsfrun själf, som skulle anamma oss! Hennes långa, klubbiga hår föll ned på axlarna, hennes svarta ögon stirrade, som ville hon sticka oss med dolkar, och så sträckte hon mot oss ett par armar, långa och knotiga med utspärrade fingrar — — —

Skeppar Hemming tystnade ännu en gång och måste åter ett slag stärka sig. Hans bröst häfde sig tungt, och så fortsatte han:

— Gud straffe mig för hvad jag nu gjorde! Alldeles bredvid mig var Kalle Klyfvarbom, men han måtte ha varit blind, ty han stod orörlig. Då gaf jag honom hastigt en knuff så godt jag kunde, så han for rakt i famnen på den hvita häxan. Själfböjde jag mig fram för att gripa skrinet. Men i detsamma hörde jag ett brak som af åskan, och öfver mig brusade en kall undervattenström. Skrinet gled undan, och pängarne runno mellan mina fingrar som ett gyllne regn. Det brakade ännu värre, och så började hela skutan vagga och sucka i fogarna och ge sig i väg. Jaja, ni förstår, att allt det här gick tjuv gånger fortare, än jag hunnit tala, ty brådt får man ha på sjöbotten.

— Innan jag visste ordet af kände jag linan kring lifvet strama, och det bar i väg med mig ut genom kajutdörren och upp genom det gröna vattnet bland alla kropparne, som trefvade efter mig med sina långa armar. Jag fastnade ett tag i tågen kring stormasten, men knifven hade jag genast färdig. Jag kapade, kapade för lifvet, och därupifrån drog man, som om man ville dra mig af på midten. Så blef jag fri, jag såg kölarne af båtarne däruppe, vattnet ljusnade och den fulla dagern strömmade emot mig — — —

#### V.

Den gamle tystnade, och åhörarne sutto en god stund stumma af häpnad öfver hvad de hört. Den lilla flickan hade förskräckt krupit upp i sin moders knä och höll henne hårdt om halsen. Den gamle bröt åter tystnaden och vände sig mot sin måg med utsträckta händer:

— Och därför frågar jag dig nu, Knut, du som fått min dotter och allt hvad jag ägt, om du kan tillgifva mig hvad jag gjort din far? Jag skulle aldrig kommit tillbaka, om ej ödet och stormen kastat mig upp på detta land. Och då jag en gång försvunnit i den stora sjömansgravnen, skulle aldrig någon fått spörja hvad som hände vid Galgpliggen. Men jag känner mig så konstig, jag tror det lider mot slutet — — —

Han sträckte åter ut sina darrande händer mot mågen, men denne satt tyst och skrufvade på sig med en förlägen rodnad öfver de mörka dragen. Slutligen stammade han:

— Ja, eftersom I nu talt om allt det där, skeppar Hemming, så — så skulle jag spörja, om också I ville tillgifva mig något?

Gubben såg på honom med en underbart frågande blick:

— Jo, fortsatte Knut, den natten, då den sista skutan körde fast härute på reffet, var jag med ute för att plocka upp så många vi kunde. Jag såg när I damp ned från relingen och kom simmande emot oss, och det var jag

— det var jag — som slog er i skallen med åran. — Ja — jag skulle aldrig gjort så — men se båten var allaredan full med folk, så många den kunde bära, och I höll så hårdt i relingen, att jag var rädd vi skulle kantra och komma i allesammans. Men jag visste ju inte, hvem I var — — —

Ett sällsamt leende for öfver gubbens drag, en svag rodnad färgade hans kinder, och han sprang upp från stolen, spänstig och rak.

— Nå, Gud bättre, ropade han. Kommer inte hämnden när man minst det anar! Nu är jag kvitt allt hvad jag burit på i alla dessa år. Lika mot lika! Så var lagen härute.

Utmattad sjönk han åter ned i stolen och sträckte ut sin hand mot mågen, hvilken denne fattade med ett hårdt handslag. Och han nästan hviskade:

— Knut, min pojke, vi äro alla som hafvet härute. Det är öppet, brusande, fritt, men därunder lura dolska makter. Och den, som vill kämpa mot hafvet, måste sätta hårdt mot hårdt, och hårda äro vi vordna i kampen mot hvarandra. Men då intet finns att tillgifva och intet att tillgifvas, så ligger hafvet blankt och lugnt. Och då kan man tryggt lägga sig neder — — —

Med en suck sjönk han tillbaka, och hufvudet föll ned mot ena axeln. Hans dotter lutade sig fram och kände på hans hand. Den var redan styfnad. Hon täckte sitt ansikte med förklädet och grät sakta.

— Se, mor, sade den lilla flickan. Se så vackert morfar ler!

Det låg verkligen ett stilla leende öfver de hårda dragen som solsken öfver karga klippor. Hans brustna ögon stirrade ut öfver det blanka hafvet. Solen hade gått ned, men borta öfver Galgpliggen lekte ännu ett skimmer som från matt guld.

#### DÅ ... NU ... NÄR ...

**D**Å, NU, NÄR. Små korta ord, som tyckas säga bra litet, men de beteckna dock tre viktiga skeden i hvarje människolif: det förflutna, det närvarande och det tillkommande.

Af dessa tre faktorer är nu'et det viktigaste och mest afgörande, ty det är med från början till slut och består af oupphörliga rastpunkter, eller — för att nyttja en bild — det är den vagn på hvilken vi färdas genom lifvet och hvilken lämnar outplånliga spår efter sig. Vårt "då" har en gång varit, vårt "nu" och vårt "när" skola en gång blifva det.

Men ehuru nu'et borde vara det tidsmoment, på hvilket vi koncentrerade all vår uppmärksamhet och vår vilja att därpå göra det möjligast bästa, så är detta dock långt ifrån förhållandet. Just emedan det är af en så flyktig natur, så finna vi aldrig rätt fötäste däri, och vi se endera tillbaka på den väglängd vi hafva tillryggalagt, och hvilken vi kunna klarare öferskåda, eller också blicka vi framåt, in i det dunkla tillkommandes alla möjligheter, där våra förhoppningar en gång skola realiseras eller — gå i kvaf.

Oupphörligt längta vi framåt, och ofta blicka vi med saknad eller grämlse tillbaka. Den lycka vi njutit hägrar ännu skönare på afstånd, de misstag vi begått fylla oss med bitter ånger. Om jag då gjort så eller så, hade det varit vida bättre — hvarför såg jag det ej då på samma sätt som nu? — eller: när jag kommer litet längre framåt, öfver den eller den fruktade tidpunkten, skall nog lifvet bli ljusare. Vårt nu blir på så sätt blott en nästan omärklig gräns mellan vårt framfarna och vårt tillkommande.

Vi äro andligen kortsynta, men lida dock af andlig långsynthet. Detta låter paradox, men är ändå förhållandet. I vår kortsynthet förstå vi ej att taga vara på det närvarande, se hellre tillbaka eller framåt utan tanke på att det är de handlingar, vi just nu begå, som lämna spår efter sig i det framfarna eller genom sina verkningar framåt delvis gestalta vår framtid.

S. L.

#### RÄTTELSE.

Under artikeln "Ett norskt Skansen" i Idun nummer 29 har ett vilseledande fel insmugit sig i författarens namn. Artikeln är skriven af den i Kristiania bosatte svenske journalisten Ernst Hörman.



# KÖKSALMANACK

Redigerad af  
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östman's Husmoderskurs i Stockholm.

## FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 7—13 AUG. 1904.

**Söndag:** Blomkålspuré med ostsmörgåsar; kräftor; hammelsadel med potatiskroketter; jordgubbar med vispad gräde.

**Måndag:** Griljeradt buljongskött med stufvade sockerärter; krusbärssoppa.

**Tisdag:** Morotspuré; stekt helgefundra med champignonsås och potatis.

**Onsdag:** Bräckt skinka med kokta spritärter; hafresoppa med hallonsylt.

**Torsdag:** Kalops med potatis; blåbärskräms med mjölk.

**Freitag:** Fläskpannkaka; soppa på rödvin.

**Lördag:** Kalkkyckling med potatis; filbunke.

### RECEPT:

**Krusbärssoppa** (f. 6 pers.). 1 lit. gröna krusbär, 2 1/2 lit. vatten, skalet af 1/4 citron, 1 kkp. krossocker, 1 1/2 msk. potatismjöl, 1 kkp. strösocker, 2 äggulor.

**Beredning:** Krusbären snoppas och sköljas samt påsättas, tillika med citronskalet, i kokande vatten och få koka, tills bären äro mjuka, då soppan silas. Den afredes därefter med potatismjölet

uttrörd i litet kallt vatten och får ett godt uppkok. Sockret och äggulorna röras i soppskålen omkr. 20 min., hvarefter soppan tillsätts under kraftig vispning.

Den serveras med skorpor eller biscuit.

**Stekt helgefundra** (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. helgefundra, 2 tsk. ättika, 1 kkp. smörsalt, 3 lit. vatten.

**Till stekning:** 3 msk. smör (60 gr.), 2 msk. stötta skorpor, 3 kkp. vatten.

**Beredning:** Fisken skrapas, sköljes väl och den mörka sidan skällas med hett vatten. Den ingnidet därefter med ättikan och får ligga i vattnet, tillsatt med salt, omkr. 1 tim. Fisken tagas upp och klappas in i en fiskhandduk samt skaras på den sida, som skall ligga upp. En långpanna smörjes med 2 msk. af smöret, fisken lägges i och belägges med resten af smöret, fördeladt i små flockar, samt beströts med de stötta skorpor. Den insättes i varm ugn och brynes väl, hvarefter den spådes med kokande vatten och öses öfver hvar tionde minut. Till stekningen åtgår omkr. 3/4 tim.

Fisken upplägges på varmt fat och garneras med citronskifvor och persiljan samt serveras med champignonsås.

**Kokta spritärter** (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. spritade ärter (= 5 lit. ospritade), 1/2 lit. vatten, 1 tsk. salt, 2 msk. fint hackad persilja, 2 1/2 msk. smör (50 gr.).

**Beredning:** Ärterna sköljas och påsättas i kokande, saltadt vatten och få koka tills de äro fullkomligt mjuka. Spadet hålles af och ärterna upphållas på karott. Den fint hackade persiljan och det kalla smöret tillsätts och blandas väl med ärterna.

**Kalops** (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. benfritt oxkött (lår, ref- eller mörpipor), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 msk. salt, 2 msk. mjöl, 2 rödlökar (30 gr.), 3 msk. smör (60 gr.), 10 kryddpepparkorn, 2 lagerblad, 8 kkp. vatten.

**Beredning:** Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten. Det skäres därefter tvärs öfver muskeltrådarna i omkr. 2 cm. tjocka skifvor. Köttskifvorna bultas lätt från båda sidor samt befrias från det mesta fett. Saltet, hvitpepparen och mjölet blandas på en tallrik, och häri vändas köttskifvorna. Löken skalas och hackas groft. Köttskifvorna brynas i en del af smöret och lägges i en kastrull, löken brynes därefter i resten af smöret och hålles till köttet, hvar på stekpannan väl urvispas med litet kokande vatten, och slås öfver köttet. Kryddorna och lagerbladen samt det öfriga vattnet tillsätts och kalopsen får sakta koka, med tätt slutet lock, tills köttet är mört eller omkr. 2 tim.

Kalopsen upplägges på karott och säsen skummas och hålles öfver köttet.

**Blåbärskräms** (f. 6 pers.). 1 liter färska blåbär, 1 1/2 lit. vatten, 1—1 1/2

kkp. krossocker, (1 tsk. rivet citronskal) 3 msk. potatismjöl, 1/2 kkp. vatten.

**Beredning:** Blåbären rensas och sköljas. Vattnet kokas upp, blåbären illäggas jämte socker och citronskal, om så önskas, och bären få koka, tills de falla sönder. Potatismjölet utröres med det kalla vattnet och nedröres sakta i krämen, hvarefter den får ett godt uppkok. Krämen afsmakas och omröres då och då, tills den är kall, då den upphålles i karott eller geléskål.

Krämen serveras med gräde eller god mjölk.

Om så önskas, kunna bären silas ifrån och endast saften användas, då tillsättes med fördel 1 tsk. godt smör, som gör att krämen ej blir seg.

**Fläskpannkaka** (f. 6 pers.). 3 kkp. mjöl, 1/2 tsk. salt, 3 ägg, 1 1/2 lit. gräddmjölk, 2 hg. lätt saltadt fläsk.

**Beredning:** Mjölet siktas i ett fat och blandas med saltet. Äggen vispas tillsammans med mjölken och nedröres med slef i mjölet, litet i sänder, så att smeten ej blir klimpig. Den bör därefter stå ett par timmar, för att mjölet skall hinna svälla.

En stekpanna upphettas långsamt. Fläsket skrapas, skäres i fina tärningar och lägges i pannan samt stekes gulbrunt och upphålles jämte flödet.

Pannan gnides noga med rent papper, så att saltet kommer bort, och flödet hålles åter i.

Pannkaksmeten omröres väl och hålles i stekpannan, hvarefter fläsk-

tärningarna illäggas och pannkakan gräddas vackert gulbrun i god ugnsvärme.

**Kalkkyckling** (f. 6 pers.). 1 3/4 kg. benfritt kalkkött, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1/2 msk. salt, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. hackad persilja.

**Till stekning:** 2 msk. smör (40 gr.), 3 kkp. buljong eller vatten, 1 del. tjock gräde.

**Beredning:** Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres på tvären i 2 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas och beströts med peppar och salt. Persiljan sköljes, rensas och hackas groft samt inarbetas i smöret. Persiljesmöret delas i lika många delar som man har köttskifvor, och en del lägges på hvarje skifva, som därefter hoprullas och ombindes med ett snöre (förut doppadt i hett vatten). Smöret brynes i en stekgryta, kycklingarna illäggas och brynas vackert på alla sidor, hvarefter de spådas med den kokande buljongen eller vattnet och få sakta steka med tätt slutet lock, tills de äro möra, hvartill åtgår omkr. 1 tim. Under stekningen vändas de och ösas öfver hvar 10 min. Strax innan kycklingarna äro färdiga, tillsättes grädden och säsen får ett godt uppkok. Kycklingarna tagas upp, och snörena borttagas.

De upplägges på karott och säsen hålles öfver.

## Lärarinna,

kompetent o. villig att läsa med 7-årig gosse för anst. i fam. inst. höst. Sv. m. betygsafskrift, uppg. på löneanspr. o. om möjl. m. foto. sändes t. agronom Gustaf Pehrsson, Åsa & Kantorp.

**Enkel o. anspråksl. lärarinna** önsk. fr. 1 sept. för att underv. 3 barn, åld. 11, 9, 6, i vanl. skoläm., språk o. musik samt vara frun behjälpl. med vården af barnen. Lön kr. 125 pr år. Sv. jämte foto. o. rek. samt äld. afvaktas t. 15 aug. af "Lilly", Lilla Edet p. r.

## Guvernant,

undervisningsvan i vanl. skoläm., tyska, franska, engelska, något musik, önskas för 2 barn 9 o. 11 år. Sv. m. löneuppg., betyg och om möjligt fotografi torde sändas till "M. v. P.", Engelholm p. r.

## På grund af

förändrad styrelsebeslut kungöres härmed vid Tranås 5-klassiga samskola följande lärareplatser lediga:

dels en föreståndareplats med 2,200 kr. lön och dels två lärarinneplatser om vardera 600 kronors lön.

Platserna skola tillträdas vid kommande hösttermins början. Fullständiga ansökningshandlingar torde före den 5 augusti d. å. insändas till Apotekare G. Th. Carpelan, Tranås.

## Lärarinna,

undervisningsvan, äfven i musik, önskas för en 10 års flicka. Sv. m. bet. o. foto. samt med uppgift om ålder och löneanspråk till Fru Wallberg, Bäckefors.

I midten på sept. finnes plats ledig inom mindre fam. i Stockholm för en verkf. barnkär, anspråksl. o. pålitl. flicka med god uppfostran o. kun. i sömn., ej und. 25 år, för att tillse o. vårda två små gossar, 7 o. 4 år, samt delt. i lättare husl. göromål. Musik. äger företr. Sv. m. uppg. & löneanspr. samt rek. o. foto. ins. und. adr. "Riksdagsmannafamilj", Leksand p. r.

**En lärarinna** med seminarieutbildning och villig att undervisa barn i vanl. skolämnen o. språk kan få plats i prästhus i Skåne den 1 nästa sept. med lön af 300 kr. pr år. Betyg och referenser torde sändas till "Prästhus", adress Dagstorp p. r.

**En snäll, ordningsälskande jungfru** m. vana vid hvarjeh. hushållsgöromål får pl. 1 okt. i mindre fam. Hälst religiös. Sv. m. löneuppg. t. Fru Lina Thunell, Nyhem.

**Lärarinna**, skickl. att underv. i vanl. skoläm., språk o. musik önsk. Bet., foto. o. löneanspr. sändas t. Friherrinnan von Otter, St. Hultrom.

## Hushållerska,

skicklig i matlag. och van vid landt-hushåll, erh. god pl. i höst på egendom i mell. Sverige. Betygsafskrifter ins. i bref märkt: "Landt-hushåll" under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

## Sjuksköterskebefattningen vid Epidemisjukhuset

i Torshälla är att tillträda den 16 nästa augusti. Lön 450 kr. pr år, fri bostad, vedbrand och lyse äfvensom särskild ersätt. enl. taxa, då sjukhuset är belägd. Ansökningar insändas före den 10 aug. till Epidemisjukhusstyrelsen i Torshälla, som äfven lämnar närmare upplysn. Torshälla i Juli 1904.

För Epidemisjukhusstyrelsen:  
Albin Edsberg.

## Plats är ledig

d. 1 sept. för tekn. apoteksbiträde. Sök. med erfarenh. på oraråd har företräde. Svar till "G. E. M. 4" under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

## Småskolelärarinna,

barnkär, frisk och gladlynt, erhåller pl. 15 aug. att undervisa 2 barn, 6 och 8 år, samt deltaga i hvarjehanda husliga göromål. Svar med betyg och rek. till "Hemtrefnad", p. r. Sundsvall.

**Ung dam**, bildad o. musikalisk, erh. fin värddinnepl. hos tjänsteman i Stuhl. Vid. genom Östermalms Inack-byrå, 33 Brahegatan, Stockholm. Bref besvaras mot ins. af fotografi, ref. jemte porto.

**Enkel o. anspråkslös lärarinna** önskas t. 1 sept. att underv. en 9-årig flicka i vanl. skolämnen, tyska och handarb. Svar till "Folkeberg", adr. Hofva.

## Öfversköterskeplatsen

Å fattigvårdens i Gefle nyuppförda synnerl. ändamålsenligt inrättade paviljong för sinnessjuka kung. härmed ledig att sökas före d. 15 aug. 1904 gen. till Gefle stads Fattigvårdsstyrelse ställd egenhänd. skriven ansökan, åtföljd af sök. fotogr. ålders- o. frejdebetyg, läkarebet. samt de intyg, helst i vidimerade afskrifter, sök. vill åberopa till styrk. af sin kompetens. Endast verkligt dugliga inom sinnessjukvården skolede sköterskor med prima referenser göre sig besvär.

Platsen, som tillsättes med 3 mån. ömsesidig uppsägningsrätt, skall tillträdas den 1 oktober 1904.

Afföningsförmånerna äro: 600 kronor kontant lön pr år jämte allting fritt. Antalet patienter (män och kvinnor) kommer ej att öfverstiga 35.

Öfversköterskan får till biträden en undersköterska och en vaktmästare. Gefle i Juli 1904.

Fattigvårdsstyrelsen.

Handarb. lärarinna.

En ung flicka, som genom. Hulda Lundins och Handarbetets vänners kurser för utb. af handarb. lär. och äfven är kunnig i slöjd önskar till hösten plats i familj eller skola. Goda betyg o. ref. Svar till "I. C." Sveden.

För lärarinnor, bildade hushållsbiträden, finnes verkf. förmånl. platser att genast söka i Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsg. 3 B, Stuhl. Etabl. 1887.

## Barnfröken.

För bättre, musikalisk flicka med god lynne och verkf. barnkär, som vill åtaga sig vård om 3 barn samt hjälpa den äldste, som är 8 år, med läxläsning, finns plats i Helsingborg nu strax. Sv. m. fotografi und. adr. "Barnkär", Killbergs Bokhandel, Helsingborg.

# Ledig plats.

Föreståndarinnebefattningen för mathållningen vid Länslasarettet i Flen att tillträdas den 1 nästkommande okt. Lön 350 kronor pr år samt fritt vivre med bostad & lasarettet.

Sökande, som skola vara ogifta, ega att till Direktionen för Länslasarettet i Flen insända sina egenhändigt skrifna ansökningshandlingar, åtföljda af prästbetyg och rekommendationer före den 21 nästkommande augusti.

Länslasarettet i Flen den 14 juli 1904.  
Direktionen.

## Sjuksköterskebefattning

i Sölvesborg är att tillträda d. 15 nästa sept. Kompetensvillkor: minst 1 års utbildning & större sjukvårdsinriktning. Lön 600 kr. och fri bost. eller 120 kr. hyresersättning, allt för år, äfvensom särsk. ersättning enl. taxa. Ansökning insänds inom 30 dagar härefter till Hälsovårdsnämnden i Sölvesborg, som äfven lämnar närmare upplysningar.

Sölvesborg den 20 juli 1904.  
På hälsovårdsnämndens vägnar  
B. Stern.

## Husligt uppfostrad

flicka, med sätt och yttre, van vid bättre hems skötande, erhåller välförlönad plats hos bättre ungar (ensam person). Svar med fotografi till "Enkelt Hem", p. r. Malmö.

## PLATSSÖKANDE

En allvarlig, bättre flicka önskar plats att förestå ungar eller enkemans hem el. vara husmoder till hjälp. Svar till "Smäländska", Lofta p. r.

**Enkel, elementarbild., 20-årig flicka**, önsk. plats i familj, villig att deltaga i alla inomhus förek. göromål, samt äfven undervisa de första grunderna om önskvärdt år. Svar motets tacksamt af "20 år", Borås p. r.

## Husföreståndarinneplats

sökes af en medelålders bättre fru, som äger vana och förmåga att derigera ett hem; är dessutom kunnig i språk och musik. Glad och vänligt humör. Svar till "1904" Askersund p. r.

**Plats som värdinna** önskar en 30-årig musikal. dam af god fam. nu eller t. hösten. Sv. t. "Huslig o. Sparsam", Iduns Exp.

**En musikalisk flicka**, kunnig i matl. o. husl. görom. önskar nu genast el. t. hösten mot fritt vivre plats såsom hjälper och sällskap i aktningvärd familj. Svar till "Vera" Iduns Exp.

**Undervisningsvan lärarinna** önsk. pl. att underv. mindre barn i vanl. skoläm., språk o. musik. Svar till "Musikalisk", Wislanda p. r.

**Plats som skrifvbiträde** sökes af bättre flicka med lust o. fallenhet för skrifvning. Svar till "1904", Iduns exp.

## En 17-års flicka,

bildad frisk och stark, önskar mot fritt vivre eller någon ersättning få komma i godt hem att lära hushåll. Svar till "Godt lynne", Iduns exp., Stockholm.

**Lärarinneplats i god familj** önskas till hösten af undervisningsvan, ung, elementarbildad flicka. Sv. t. "B", Örebro p. r.

**Ung, bättre flicka**, önskar mot fritt vivre el. liten lön pl. i bättre fam. som sällskap o. hjälp i hush., van vid alla inom hem förek. göromål. Svar emotets tacksamt under signatur "A. 24 år", Kalmar p. r.

**Ung sjukgymnast**, genomgått Dr J. Arvedsons 2-åriga kurs, önskar arb. i familj eller hos läkare. Bra betyg och rek. Svar till "22", Iduns exp. f. v. b.

**Ung flicka** söker till hösten plats i familj som hjälp o. sällskap. Genom. 7-kl. elementarläroverk, Handarb. vänners o. Lundinslärlärläroverks kurserna samt Hushållsskola. Äfven kun. i musik och persilsmalning. Tacksamt sv. t. "Godt lynne", Varberg p. r.

**Plats** önskas af 34-årig musikal. flicka, som 10 år förestått ett prästhus på landet, antingen som värdinna el. hjälp åt husmoder i aktadt o. fint hem. Goda bet. o. rek. Sv. t. "Eleonora", Iduns exp.

**Studentska**, som undervisat såväl i skola som hem o. m. de bästa rek., önsk. pl. t. hösten. Svar t. "Studentska" Gumælii Annonbyrå, Malmö.

**Kvinnlig gymnast** m. bästa rek. önskar anställning i familj på landet. Svar "E. H.", Iduns exp.

**Ung flicka** önsk. t. hösten pl. i bättre fam., hälsti Stuhlstrakten, att gå frun tillh. Sv. emots. tacks. t. "Hösten 1904", Edsbyn p. r.

**En allvarlig, bättre flicka** önskar plats att förestå ungar eller enkemans hem el. vara husmoder till hjälp. Svar till "Smäländska", Lofta p. r.

**Enkel, elementarbild., 20-årig flicka**, önsk. plats i familj, villig att deltaga i alla inomhus förek. göromål, samt äfven undervisa de första grunderna om önskvärdt år. Svar motets tacksamt af "20 år", Borås p. r.

## Som värdinna

önskar ordningsälsk., för barn särsk. intress. o. i musik bildad kvinna pl. Verkl. goda rek. Svar utbedes märkt "Om trenad kan vinnas" under adress: S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

**Bättre flicka** önsk. pl. som kammarjungfru på större landtgodts el. i fin. fam. Svar till "S. S.", Örebro p. r.

**Bildad flicka** önskar plats som barnfröken i finare familj. Svar "N. E.", Örebro p. r.

**Plats** att förestå hushåll hos respektabel ungherre el. god familj, sökes af 28-årig flicka, kunnig i finare o. enklare matl. handarb. o. väfnad m. m. Goda rek. Svar till "Prästgård", Aneby.

**Bättre flicka** önsk. pl. i fint, godt hem, för 1 el. 2 barn, ej und. 2 år. Goda rek. Sv. t. "Familjemedlem", Norrköp. p. r.

**28-årig**, bättre flicka m. godt, jämt sätt o. lynne önskar, i saknad af hem, pl. hos äldre dam el. herre som sällsk. o. hjälp el. att vara husmoder behjälpl. m. husl. syssl. Mycket goda rek. fr. föreg. pl. Sv. t. "Tea", Norrköping p. r.

## Lärarinna

med 5 års undervisningsvana däraf 3 år i egen skola, sök. t. hösten pl. i en trefl. fam. att underv. i vanl. skoläm., språk o. musik. Sv. t. "J. E. 22", Jönköping p. r.

**Lärarinna**, undervisningsv. i alla ämnen, språk, mus. sök. pl. Svar "Stor Energi", adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stuhl.

**Plats** önskas som hushållsfröken i familj, af en i förekom. hushållsgörom. kunnig flicka. Genomgått hushållsskola, kunnig i handarbeten, något i sömnad. Svar till "Pålitlig", Holmsveden p. r.

**Ung lärarinna** m. 4 års undervisningsvana, äfven musik, önskar t. hösten plats i fam. Nybörjare efter ljudmetoden. Utmärkte rek. Svar till Em. Christenson, Oskarström.

**Musik. flicka**, som genom. 7-kl. läroov. önsk. pl. att underv. i vanl. skolämnen, språk och musik. Svar t. "G. L.", p. r. Eslöf.

**En ung flicka**, kun. i matlag., linnesöm, handarb. och van vid alla husl. göromål, önskar i sept. plats i bildad, treflig familj, som hjälp o. sällskap eller som husförestånd. Prima ref. Önskar anses som familjemedl. Svar motets tacksamt innan d. 15 aug. till "Pallas", p. r. Malmö.

**22-årig**, anspråksl. flicka, musik., af god fam. önsk. pl., helst på landet, att mot fritt vivre deltaga i alla hushållsgörom. Kun. i enkl. matlag. Svar till "Arbetsam", Nerikes Alleh. kont., Örebro.

## Sjukgymnast. massös

önsk. anställn. Sv. t. "S. S.", Iduns exp.

**Lärarinna**, undervisningsv. i alla ämnen. Önsk. pl. i skola, familj el. skolhem. Svar till "Signe" Jönköping p. r.

## Plats som lärarinna

för mindre barn sök. ung, enkel flicka m. någon undervisningsvana. Goda bet. fr. 8-kl. läroov. Svar t. "E. 1904", Iduns exp.